POSTVERSAND
MÜNCHEN

B 21696 E

ÉLETÜNK

XXXII. évf. 9. szám (32. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2000. szeptember

A Fatimai üzenet harmadik titka

Június 26-án, hétfőn délelőtt a Szentszék Sajtótermében – első alkalommal az egész világ nyilvánossága előtt, a Mondovisio közvetítése révén, közzétették az úgynevezett „fatimai üzenet harmadik titkát". A Lúcia nővér által leírt szövegét látomásairól, a pápák ezzel kapcsolatos megnyilatkozásait, továbbá a Hittani Kongregációnak a látomáshoz fűzött magyarázatát tartalmazó 16 oldalas dokumentum-füzetet Joseph Ratzinger bíboros és Tarsicio Bertone érsek, a Hittani Kongregáció prefektusa és titkára mutatta be az újságíróknak

Ismeretes, hogy a három látnok-gyermek közül, akire a fatimai Szűzanya a titkokat bízta, egyedül Lúcia élte meg a felnőtt kort, Francisco és Jácinta gyermekként hunytak el. Lúcia karmelita nővér lett, ma már 93 éves és a coimbra-i kolostorban él. Az egyszerű pásztorlánya analfabéta volt, csak később tanult meg írni-olvasni. A Szűzanya által rájuk bízott titkokat a leira-i püspök többszöri felszólítására 1944 január 3-án írta le. Ez a szöveg a fatimai titkok harmadik részét tartalmazza és az 1917 május 13-ai jelenésre vonatkozik. A szöveget a leira-i püspök továbbította a Szentszéknek. A harmadik titokkal kapcsolatban Lúcia nővér a negyvenes években kikötötte, hogy csak 1960-tól szabad közzétenni. XII. Piusz félrerakta a levelet, majd XXIII. János pápa is titokban tartotta, jóllehet neki már lett volna „engedélye" a világgal megismertetni, VI. Pál pedig nem foglalkozott az üggyel. A jelenlegi pápa, II. János Pál is csak azután olvasta el a szöveget, miután 1981-ben merényletet követtek el ellene. Kórházi betegágyához kérette a Lúcia nővér levelét, majd legutóbbi fatimai látogatásakor a Vatikán nyilvánosságra hozta az üzenet ama részét, mely szerint a Szűzanya megjósolta ezt a merényletet.

Ugyanis a közzétett harmadik titok – legalább is amit Lucia nővér írt le – egy „fehér ruhás püspököt" láttat, amint sok más püspökkel, pappal, hívő emberrel kapaszkodik fel egy hegyre, amelynek tetején egy kereszt van és a kereszt tövében katonák lőfegyverrel és nyilakkal oltják ki az életét. II. János Pál a "fehér ruhás püspök" sorsában érthető módon a saját sorsát ismerte fel.

Minthogy a fatimai harmadik titokra vonatkozóan évtizedeken át hatalmas irodalom támadt, legtöbbször a katasztrófavárás jegyében, vatikáni illetékesek határozottan cáfolják azokat a híreszteléseket, melyek szerint a fatimai Madonna harmadik titkának nyilvánosságra hozott szövegéből bármi is hiányozna, például – mondják – az a rész, amely egy jövendő apokalipszisről szól, valamint az egyházon belül és kívül várható katasztrófákra vonatkozó rész.

Az „Egyházunk a sajtó tükrében" és a „Magyar Kurír" közleményei nyomán

Nem a mennyiség, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata.
Széchenyi

Szőke János SDB (Budapest):

PRÓFÉTÁT KERESÜNK

Biztos, hogy az események napjainkban nagyon gyorsan peregnek. Ezt mindenki tudja. Azért mégsem olyan gyorsan, hogy ne álljunk meg felmérni környezetünk vallási és társadalmi helyzetét. Az eredmény legtöbb esetben lehangoló. Hiányoljuk a lelkesedést és azt a vezető egyéniséget, aki felemeli a zászlót, akire felnézhetnénk, mert életével követésre méltó példát ad a bizonytalanul botorkáló, csalódott és fáradt embernek.

Részeredmények talán átmenetileg megvigasztalnak bennünket. Mégis látjuk, hogy egyházi és nemzeti közösségünk sorvad. Igaz, hogy a kovász ereje és a csíra fejlődése nem látványos jelenség. Csendben történik. Azt is tudjuk, hogy kereszténységünk ereje nem mérhető le sikerélmények alapján. Mégis remegek a félelemtől, hogy ez a türelemre intés nem más, mint önámítás. Nem jelent-e beletörődést, meghunyászkodást vagy esetleg bűnös mulasztást?

Ilyen aggodalmak mindig foglalkoztatták az Isten népéért aggódó embereket. Abban is biztos vagyok, hogy Istennek ilyen emberekre szüksége van. Ő nem járt itt közöttünk, prófétákat küldött.

Rájuk gondolok. Korunk különbözik az Ószövetség idejétől, de szavuk nekünk is mond valamit. Biztos, hogy Isten a prófétákat meghívta és elküldte őket népéhez. Tanítói és vezető hatalmat adott nekik: értelmezték a múltat, megvizsgálták a jelent és a jövőbe mutattak. Ami még fontos volt: szorgalmazták az Isten iránti hűséget, az igazságosságot és a szeretetet.

A próféták nem új tanokat hirdettek. Isten különös bátorítása révén inkább az ismert tanok megőrzését szorgalmazták. Rámutattak az egyiptomi szolgaságból való szabadulásra, a várva várt Ígéret Földjére és az Istennel kötött szövetségre. Sikerült nekik olyan hangon szólni, hogy a régi tanítás újnak tűnt. Nem a régi és az új közötti ellentétet hangsúlyozták, inkább az ellen küzdöttek, hogy ne alakulhasson ki egy kényelmes megszokás és vegyék észre az idők jelét.

A prófétai tanítás elfogadásához nyíltságra van szükség: ragaszkodni kell a forráshoz, de meg kell becsülni az új formát, ami a régi értékek fennmaradását és megvalósítását biztosítja.

A próféták tanítása arra is figyelmeztet, hogy hitünk a világ szemében ostobaságnak tűnhet. Ez nem minden esetben megnyugtató: bizonytalanságot és kishitűséget okozhat!

Nem értekezletet akarok írni a prófétákról, csak egy pár tollvonással akarom küldetésüket ecsetelni.

Egy prófétáról azonban mégis röviden írok: Ámoszról. A szociális igazság prófétájának nevezik. Amikor a szertartások elleni bűnöket említi, nem azt emeli ki, eltértek a helyes rítustól, hanem azt, hogy összekeverik a tömjénfüstöt az igazságtalansággal, az imádságot az elnyomással. Számára a hit nem külsőség, hanem az Istenhez való helyes kapcsolat.

Mit tesz a züllött társadalom megjavítása érdekében? Nem végez szociológiai felméréseket és nem állít fel rafinált elméleteket.

Az egoizmusból való kigyógyulásnak három módját látja:

– a bűnöket nem szabad leértékelni;
– gyakorolni kell az igazságosságot;
– Istent őszintén kell keresni.

A jelen történelmi idő, amelyben a keresztények is élnek: szociális, vallási, politikai és gazdasági feszültségekkel telt. Veszélyes az összevisszaság, az értékek felborultak. Várunk egy eligazító szóra.

Erről gyakran hallunk különböző megvilágosításban. Vannak olyan keresztények, akik lemondóan intenek: minden hiába. Isten még a prófétákat is visszahívta tőlünk. Mindez azért van így, mert egy szintre hozzuk, nem magunkat a prófétákkal, hanem a prófétákat mivelünk. Isten határozottan kijelenti: „Prófétákat támasztottam fiaitok között... vajon nem így van... de ti a prófétáknak megparancsoltátok: *Ne jövendöljetek!*" (Am 2,11-12).

Keresztény tanításunk szerint Jézus Krisztus a próféták között a legnagyobb. Isten Őt nemcsak kiválasztotta, hanem egy határozott paranccsal elküldte népéhez. Feladata megváltás volt. Jézus eljött, szenvedése árán megváltott.

Az embereknek sokszor kellemetlen Krisztus szeretettől átitatott jövendölése. Befogják a fülüket. Jézus földi küldetését befejezte, tanítását nem zárta el egy könyvtárba, hanem elhivatott emberekre bízta. Ez a megbízatás Jézus Egyházában örökké élni fog.

Magyar Egyházunk és Nemzetünk életében a kiválasztott emberek prófétai küldetése eleven. Nem azoké, akik már itt a földön mennyországot ígérnek. Ekkora hatalma senkinek sincsen.

Minden történelmi kornak megvannak a prófétai lélekkel megáldott emberei, akik utat mutatnak. A magyar nemzet legújabb történelme bizonyítja, hogy Mindszenty József, Márton Áron, Apor Vilmos, Scheffler János, Bogdánffy Szilárd, Salkaházi Sára, Marcell atya és a többiek egy adott korban, olyan küldetést kaptak, amelynek megvalósítása békét és biztonságot adhat. ■

IMASZÁNDÉKOK

Szeptemberre

1.

Imádkozzunk, hogy a tudomány és a kutatás emberei az igazság keresésénél rátaláljanak Istenre.

Tudományos vagy tudománnyal foglalkozó emberek megszokták, hogy megfogható, tapasztalható, mérhető vagy legalábbis kiszámítható tényekkel foglalkoznak. Ami valamilyen formában nem „megfogható" számukra, azzal nem foglalkoznak – az legfeljebb feltevés, hipotézis, esetleg öncsalás, beképzelés más problémák kendőzésére avagy viselésének könnyítésére. Egy szóval a megfoghatatlannak legfeljebb elméleti jelentősége van.

Hivatkoznak viszont mindig újra arra a tényre, hogy ők az igazságot keresik, legalábbis a valóságot. Ha feltesszük a kérdést, ki látta (mérte stb.) a valóságot, azt felelhetjük, a fizikai valóságot minden tudós láthatja – ezzel foglalkozik. Ha viszont azt kérdezzük: a szellemi valóságot látta-e, a leghívőbbek úgy válaszolnak: nem láttam, de tapasztaltam, megéltem – a magam módján és körülményeimhez képest.

A kérdésre: látta-e az igazságot, valószínű mindegyik azt válaszolná: nem. Kihatásai viszont érezhetők – ugyanúgy ellentétének, az igazságtalanságnak is csak a hatását tapasztaljuk, érezzük s ezekből az indításokból „indítva" cselekszünk.

Kiderül, hogy az igazság szellemi jó, szellemi képesség. Természetéből kifolyólag fizikai értelemben megfoghatatlan és láthatatlan.

Sok tudóst foglalkoztat a kérdés: hogyan, ki által jött létre a világ?

A szellemi létet csupán lelkünkkel – értelmünkkel tudjuk felfogni, lassan fejlődve érteni. Isten nem fizikai lény, tiszta szellemlélek, azért a szellemi igazság hordozója, megtestesítője. Itt található - a fizikai élet területén nem mérhető.

2.

A mozlimok és keresztények egymáshoz való viszonyának javulásáért imádkozzunk, hogy kölcsönös megértés és tolerancia uralja viszonyukat.

Minden vallás meghatározója az a terület, amelyen kifejlődött, a térség problémáira, helyzetére szabódott, azokhoz igazodik. Az emberi kérdésekre ad isteni választ a vallás, hogy az emberek képesek legyenek egymás mellett élni. Egyben össze is fogja őket a legkülönbözőbb módokon. Az emberi közösségek védelmére is ad – emberi – válaszokat, amelyek beidegződnek a vallás gyakorlóiban.

Akkor kellene minden vallás vallóinak kritikus önvizsgálatot tartani, amikor jelentkezik a kizárólagosság igénye: „csak a mi vallásunk tagjai jutnak el Istenhez". Erre az alapra épül az az emberi kívánság, ha a másik vallás emberei nem engednek parancsunknak (=lépjenek át a mi vallásunkba), meg kell őket ölni, mert ők „hitetlenek". Nem kell emberként kezelni őket.

Hosszú az út, amíg egy-egy vallás tagjai elfogadják, hogy a többi „másvallású" is Isten gyermeke, őket megölni bűn. Ennek útja a kölcsönös megismerés, később megértés. Majd a tolerancia, ami eltűri a másik ember más vallását, megbecsüli ebben és türelmes iránta. Nehéz dolog, imádkozzunk ezért!

Fejős Ottó

Frank Miklós

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

„Nem szoktam imádkozni...”

Egy Dél-Svédországban élő olvasónk írja:

„Nem vagyok nagy templomba járó. Magyar mise mifelénk ritkán van és a svédeknél – sem a katolikusoknál, sem az evangélikusoknál – nem találom a helyemet. Azért a vallás érdekel, otthon vallásosan neveltek, még ministráns is voltam, ezért járatom az ÉLETÜNK-et is. Családomban – felnőtt gyermekeim vannak – a vallás, mint a svédeknél, nem téma. Régebben imádkoztam, főleg, ha bajok voltak, de aztán rájöttem, nincs értelme: először is sose kaptam meg, amit kértem, másodszor, ha Isten mindent előre tud és elhatározta az életem folyását, akkor azon nem fog változtatni, akkor se ha kérem. Így aztán nem szoktam imádkozni...

Miklós atya válaszol:

Köszönöm olvasónk levelét. Olyan témát pendít meg benne, amely bizonyára sokakat érdekel, hiszen aki hisz Istenben – függetlenül attól, hogy keresztény vagy sem – igényét érzi, hogy Hozzá forduljon, felvegye Vele a kapcsolatot. Éppen ez a belső igény az imádság alapja, sőt a legtágabb értelemben, már ez maga is imádság. Aquinoi Szt.Tamás, minden idők legzseniálisabb hittudósa, az imádságot „az ember Isten utáni vágyának kifejezése„-ként határozza meg. Ha ebből indulunk ki, akkor tudvatudatlanul minden ember, aki elfogadja egy felette álló Valóság létezését, imádkozik. Ezért lehet állítani, hogy az imádság különböztet meg bennünket az állatoktól.

Persze az az imádság, amiről olvasónk is ír, pontosabban körülírt, sőt érzésem szerint túlságosan is leszűkített fogalom, mégpedig a kérő imádságé. Ez azonban az imának csak egyik fajtája. Mielőtt a többiről és az imádsággal kapcsolatos nehézségekről beszélnénk, nem árt, ha előbb azon gondolkozunk el, mit is jelent imádkozni, mi történik akkor, amikor az ember imádkozik.

A kiindulópont: az ember tudatára ébred saját helyzetének. Rájön, hogy léte, képességei, lehetőségei korlátoltak, és, hogy mindebben függ Istentől, a végtelen, mindenható, tökéletes Valóságtól, akinek léte határtalan, aki maga a Lét. Minden egyéb létnek, így az emberének is, Ő az alapja, eredete, tartalma és célja. Az ember elindul Feléje, szívét Hozzá emeli. Amikor ezt teszi, már imádkozik - így fogalmaz Szt. Ágoston a 24. zsoltár alapján: „Lelkemet Hozzád emelem...” Az ember tehát Isten felé fordul, keresi Vele a kapcsolatot, a találkozást. Gyerekkorunkban úgy tanultuk a katekizmusban: „Amikor imádkozunk, a Jóistennel beszélünk”. Ez a beszéd, párbeszéd Istennel, amihez nem okvetlenül szükségesek szavak, az imádság. Ma „kommunikáció”-nak nevezhetnénk.

Az imádság mindig az ember adott helyzetét, lelkiállapotát juttatja kifejezésre. Ennélfogva annyiféle, amennyi lelkiállapot lehetséges. A „Katolikus Egyház Katekizmusa” (KEK) 5 imaformát különböztet meg:

I. Az áldást és imádást, azaz az ember válaszát az Istentől kapott ajándékokra és Isten nagyságának boldog és alázatos elismerését;

II. A kérő imát, amely magában foglalja a kérést testi és lelki szükségben, a segítségül hívást, kiáltást, panaszt, küzdést, bocsánatkérést, bűnbánatot;

III. A közbenjáró imádságot: ez a kérő ima egyik változata, amikor az ember másokért fordul Istenhez;

IV. A hálaadást, amely válasz Isten szeretetének szakadatlanul tapasztalt megnyilvánulására;

V. A dicsőítő imát, amikor az emberből elragadtatással, lelkesen tör elő az öröm afelett, hogy Isten VAN, és számára személyesen is VAN.

Az Istenhez fordulás e számos formája mutatja, mennyire elszegényedett lelkileg, aki a Jóistenben nem lát egyebet, mint valami felsőbb hatóságot, amelyhez a rászoruló, ha kell, benyújt egy kérvényt, de különben nem tart vele fenn semmilyen kapcsolatot; és fordítva: milyen gazdaggá, sokszínűvé válik annak az élete – az u.n. „szürke” hétköznapok is – aki felfedezi, hogy Isten a szeretet, hogy a mindenség létének alapja, irányítója és legbensőbb törvénye a szeretet, hogy az ember élete – az egyéni és a közösségi – csak a szeretetben képes fejlődni és beteljesedni, és hogy ennélfogva akkor válik igazán emberré, ha bekapcsolódik ebbe a mindent átfogó szeretet-áramba. Ebben a perspektívában az imádság imént felsorolt öt formája egyszerre értelmet nyer, amennyiben ennek a szeretet-dimenziónak megnyilvánulásai. Így aztán az ember kapcsolata az Istennel természetessé, személyessé, állandóvá formálódik és ilyenné válik az imádsága is.

A teljesség kedvéért említsük meg az ima három legismertebb válfaját: a szóbeli, az elmélkedő és a szemlélődő imát. Mindegyikről hosszan lehetne beszélni, és ha igény mutatkozik rá, szívesen kitérünk rájuk részletesebben is. Most csak ennyit:

– A szóbelei ima megfelel az Istennel való beszélgetés fogalmának. Mondanivalónkat szavakban fejezzük ki. Legismertebb szóbeli imánk a „*Miatyánk*”, vagy az „*Úr imája*”, melyre Jézus tanította apostolait. Mi katolikusok előszeretettel imádkozzuk az „*Üdvözlégy Mária*”-t, a „*Dicsőség*”-et, az „*Apostoli Hitvallás*”-t vagy „*Hiszekegy*”-et. Szóbeli imákból állnak a szentmise szövegei, annak számítanak az egyházi énekek is. Fontos, hogy ezeket ne hadarjuk el, hanem belegondolva, összeszedetten imádkozzunk. Imakönyvekben találhatók egyes szentek, nagy egyéniségek imái, amelyeket nagy haszonnal mondhatunk.

– Az elmélkedés elgondolkozás, elmélyülés hitünk egyes kérdéseibe, a Szentírás szövegeibe, Jézus és a szentek életébe, a következmények levonása a magunk számára. Ebben nagy segítségünkre lehet az értékes vallási irodalom. A mai stresszes világban rendkívül fontos, hogy fenntartsuk Isten és a kelünk számára egy csendes időszakot nap mint nap, hogy szét ne forgácsolódjunk és ki ne csússzék a talaj a lábunk alól.

– A szemlélődő ima a lélek szótlan kinyílása szeretetben Isten felé, baráti együttlét vele, az Ő jelenlétében: „Én nézem Őt, Ő néz engem” – ahogy azt Ars-i templomban a tabernákulum előtt órákhosszat térdelő falusi kovács megfogalmazta.

Visszatérve olvasónk levelére, az ő problémájának gyökere az, hogy Istenről alkotott képéből hiányzik a szeretet-dimenzió. Ennek következménye, hogy Isten csaknem kiszorult az életéből és már-már csak akkor kerül elő, amikor ég a ház. Kétségkívül ludas ebben a környezet beállítottsága is. Újra keresnie kellene a személyes szeretet-kapcsolatot és erre építeni az életét.

Ami mármost az ima-meghallgatást illeti: nincs olyan igazi, szívből fakadó ima, amelyet Isten ne hallgatna meg. De a meghallgatás nem hasonlít a Cola-automata mechanizmusára: bedobok pénzt, kijön a Cola; Isten úgy hallgatja meg az imádságot, hogy az a kérő valódi javát szolgálja. Ezen nem változtat, hogy életem nyitott könyv előtte, hogy előre tudja sorsom alakulását és nem történhetik semmi az Ő tudtán és akaratán kívül. Az imameghallgatást nem úgy kell elképzelni, hogy Isten, azért, mert imádkoztam, megváltoztatja eredeti terveit, sokkal inkább úgy, hogy az én kéréseimet eleve beleilleszthette terveibe. Isten mindig tiszteletben tartja az ember szabad döntéseit és ezek ismeretében irányítja a dolgok menetét. Más szóval az ima nem válik feleslegessé, hanem belesimul Isten szándékába és akaratának elfogadásába. Gondoljunk Jézus imájára az Olajfák hegyén: *„Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet. De ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tiéd.”*

Az persze világos, hogy nem Istennek van szüksége az imádságra, hanem nekünk. Nem Neki teszünk szívességet vele, hanem mi emelődünk fel Hozzá: életünk általa kap irányt, fényt, erőt, vigasztalást, tartalmat. Számolnunk kell azzal is, hogy – főleg kezdetben – nem könnyű imádkozni. De meg lehet tanulni, rendszerességgel, kitartással. És megéri. ■

XII. Piusz védelmében

Az amerikai Newsweek hetilap március 30-i számában „XII. Piusz védelmében” címmel egyoldalas írás jelent meg *Kenneth Woodward* tollából. A cikkből néhány érdekes részletet idézünk. Az első idézet így hangzik: „XII. Piusz hangja magányosan szól az Európát ezen a karácsonyon beburkoló csendben és sötétségben. Ő az egyetlen uralkodó az európai kontinensen, aki egyáltalán fel meri még emelni szavát”. Az elmúlt napokban megjelent idézet pedig azt sürgeti, hogy vessék mélyreható vizsgálat alá XII. Piusz magatartását. „Most II. János Pál pápára és utódaira vár az a feladat, hogy megtegyék a következő lépést és elismerjék a Vatikán mulasztását, hogy nem állt ki egyértelműen az ellen a gonosz ellen, amely végigsöpört Európán” – írja többek között a vezércikk.

A II. világháború során XII. Piusz pápát *magasztalták* azokért az egyedülálló erőfeszítésekért, amellyel a tömegmészárlás feltartóztatására törekedett. Éveken át dicsérték az egyházat, amiért a becslések szerint mintegy *700 ezer zsidót mentett meg a náci haláltáboroktól*, főleg hamis keresztlevelek kiállításával. Egyeseket reverendába bújtattak, másokat kolostorokban, rendházakban rejtegettek. A közelmúltban megjelent, várva várt vatikáni dokumentumot azonban, melyben az egyház bocsánatot kér, bírálattal fogadták.

„Valami szégyenletes történik napjainkban” – írja Kenneth Woodward, a Newsweek hasábjain. Leszögezi: az, hogy XII. Piusz hallgatott a holocausttal szemben, hogy keveset tett a zsidók megsegítése érdekében, hogy valójában németbarát, ha nem egyenesen nácibarát, de mindenképpen antiszemita volt -, mindez szörnyűséges *rágalom*. E vádak nagy részének egyetlen forrás az alapja: *Rolf Hochhuth* 1963-ban megírt, „A helytartó” című drámája, mely XII. Piuszt erkölcsileg gyengejellemű személynek ábrázolja. „Az a tény, hogy *Golda Meir*, későbbi izraeli miniszterelnök, aztán a magyar, a török, az olasz, a román és az amerikai zsidó közösségek vezetői köszönetüket fejezték ki a pápának, amiért zsidók százezreinek életét mentette meg, ma már jelentéktelennek tűnik. Csak az számít, hogy soha nem ítélte el kifejezetten a Soát” – állapítja meg a Newsweek cikkírója. Hozzátetszi: a valóság az, hogy XII. Piusz sem nem hallgatott, sem nem tétlenkedett. Mint vatikáni államtitkár, 1937-ben az akkori pápa, XI. Piusz számára enciklikát fogalmazott meg, amely elítéli a nácizmust, rámutatva annak kereszténynellenességére. A dokumentumot Németországba csempészték, ahol titokban német nyelven kinyomtatták, és a római katolikus templomok szószékeiről felolvasták. A nácik válaszként elkobozták a nyomtatványokat és rengeteg katolikust bebörtönöztek. 1942-es karácsonyi üzenetében – amelyet többek között a New York Times is dicsőített – XII. Piusz volt az első nemzetközi személyiség, aki elítélte azt, ami később a holocaustba torkolott. A nácik „új rendjének” bűnei között elítélte azoknak a százezreknek az üldözését, akiknek egyedüli hibájuk nemzetiségük, illetve faji hovatartozásuk volt. A nácik teljesen tisztában voltak a pápa üzenetének értelmével. A Gestapo a pápa beszédét a nácizmus elleni egyetlen hosszú támadásnak minősítette: „A pápa egyértelműen a zsidók pártját fogja. Nyilvánvaló, hogy igazságtalansággal vádolja a német népet a zsidókkal szemben, és a zsidók szószólójaként, védelmezőjeként lép fel”.

Kenneth Woodward utal rá, hogy 1942. februárjában a nácik által elfoglalt Hollandia protestáns és katolikus vezetői levélben ítélték el a zsidók haláltáborokba deportálását. De csak a katolikus püspökök, „követve a Szentatya által megjelölt utat”, olvasták fel a szószékről a levelet, a nácik fenyegetése ellenére. Ezt követően a megszállók végigsöpörtek az egész országon, és – bár ehhez hasonlót addig még nem tettek –, Hollandia katolikus rendházaiból, kolostoraiból, iskoláiból deportálták az összes kikeresztelkedett zsidókat. Amikor a pápa tudomást szerzett erről, elégette négyoldalas tiltakozását, amelyet a vatikáni újságban kívánt közzétenni. A háborús éveket a vatikáni archívum alapján feldolgozó 11 kötetes mű dokumentálja: keresztény és zsidó csoportok egyaránt arra kérték a pápát, hogy ne tiltakozzon nyilvánosan, mivel ezzel csak fokozódna a náci üldözés. Kenneth Woodward rámutat: a pápa egyetlen „bűne” –, ha ezt annak lehet nevezni egyáltalán – az, hogy a diplomácia útját választotta, nem pedig a vértanúságot. A szerző idézi *Christopher Browning* történész mondását, miszerint „a holocaustnak sok áldozata volt és kevés hőse. Naívak vagyunk, ha azt hiszszük, hogy a holocaustot eggyel több hős meg tudta volna akadályozni”. ***VR/MK***

HELYESBÍTÉS: Július-augusztusi számunk első oldalán, a 3. hasáb vége értelemszerűen kiegészítve így hangzik: (A bíboros a következő) útját tervezte. Bécsben tovább romlott az állapota, beszállították az Irgalmasok kórházába, ahol megoperálták. Május 5-én még kórházi ágyán meglátogatta *Opilio Rossi* érsek, aki VI. Pál jókívánságait hozta. Amikor elkövetkezett az indulás pillanata, ugyanazt mondta, mint száműzetése kezdetén az amerikai követség szobájában a várakozóknak: *Sum paratus = készen vagyok!*
A lábjegyzetben tollaiból helyett *tollából: a* változatta helyet *változata* a helyes.

FIATALOKNAK

Az évközi 25, vasárnapon olvassuk Szent Márk Evangéliumában: „(A tanítványok) nemigen értették ugyan szavait, de nem merték kérdezgetni”. Mk 9,3o-37.

Ha valakinek beszéde, mondanivalója nem egyértelmű, az félreértésre, tévedésre, sőt nagyon sokszor helyrehozhatatlan hibára vezethet. Ha ilyen helyzetbe kerülünk, csak egyetlen megoldás lehetséges arra, hogy a bajt elkerüljük: kérdezzünk! Merjünk nyíltan, bátran érdeklődni a lényeg, az igazság után...

Az Evangélium szerzőjének, Márknak a megjegyzése: „nem igen értették...”, ilyen félreérthető, burkolt, a tanítványok számára rejtélyesnek tűnő Jézusi mondatra utal: „...az Emberfiát az emberek kezére adják, megölik... ”? Mit jelentenek ezek a szavak? Kik akarják meggyilkolni, netán a római elnyomók, vagy a féltékeny farizeusok? Csak egyet kellett volna tenniük: kérdezni! De nem történik semmi, mert nem merték kérdezgetni.

Féltek. Hihetetlenül hangzik, de igaz. Három éve már, hogy jóban-rosszban együtt járták Jézussal Palesztina poros útjait, tanúi voltak csodálatos eseményeknek, hallgatták a tanítását Isten országáról... s mégis, mindezek ellenére nem mernek egy tisztázó, talán mindenkit megnyugtatató kérdést feltenni. Nem akarták felfedni tudatlanságukat? Kishitűségüket, azt, hogy semmit nem értettek meg abból, amit a próféták írásai üzentek, abból, amit nap mint nap Jézustól hallottak?

Hát igen, csak semmi bizonytalanság... Bevallani azt, hogy gyengék, készületlenek, néha tudatlanok vagyunk, nem a legszerencsésebb „stratégia”...

Jézus nem így tesz, Ő bátran kérdez: miről beszélgettek útközben a tanítványok? Ő még hallgatásukból is ért. S azonnal kiderül félelmük, némaságuk oka is: útközben azon veszekedtek, ki nagyobb közülük?

Mennyivel kevesebb félreértés, harag, csalódás, téves tanítás és rossz vélemény lesz a világban, ha az emberek megtanulnak – a tiszta Igazságért - bátran, minden hátsó gondolat és hiúság nélkül kérdezni.

Pál atya

Ősz felé

Egy-egy sárga levél
Lehullott már a fáról,
Búcsúzik már a fecske is
Az eresz aljától.

Az eresz aljától,
Rengő-ringó ágtól,
Tiszaparti nagy füzestől,
Hervadó határtól.

Bucsúzik, bucsúzik,
Egyszer csak útrakél...
Bús sóhajjal száll utána
Egy-egy hulló levél.

Pósa Lajos (1850-1914)

Ének

Az alkony oson már
Fák lombja alól.
A nyár hegedűjén
Ősz bánata szól.

Fák lomja alól
Táncolva az ősz jön
S a rőt koszorút
Megrázza a törzsön.

Táncolva az ősz jön
S mint felleg a hegyre,
Vállamra borulnak
Az ősz meg az este.

Az ősz meg az este.

Juhász Gyula (1883-937)

Tarnay Brunó OSB (Budapest):

Mit hirdet Mária csillaga?

Elmélkedés a nyári vakáció után

A mi Urunk egy alkalommal így szólt apostolaihoz: „Pihenjétek ki magatokat egy kissé!” Valóban, nekünk munkábangondban kifáradt embereknek erre szükségünk van: kikapcsolódásra, pihenésre. Nyári utazásaink folyamán oltalmat, gondoskodást, gyengédséget kívánunk. Ilyenkor felvetődhet a ma sokat emlegetett kérdés: mennyire értékeli a mi katolikus Egyházunk a Teremtő által ajándékozott testet, amelyet bizony fegyelmeznünk kell, de ápolnunk, nyaranta pihentetnünk is kell, hogy jövőre jól szolgáljon.

Hogyan tekint a hívő keresztény „Isten százszorszépére”, a nőre? Legyen kislány vagy menyasszony, anya vagy apáca. Halljuk a suhancok füttyögését a strandon, nagyfiúk nem mindig illedelmes fecsegését, kalandokról regélő „story”-k kamaszkodását.

Ki ad nekünk, felnőtteknek és fiainknak, leányainknak jézusi tekintetet? Ki mutatja meg, hogyan kell nézni, becsülni, tisztelni az emberi életnek Istentől adott titkait, amelyek finom, törékeny formákban zsongják körül a fiatalságot? A titkot, amit többnyire lefokozva vagy végtelenül leegyszerűsítve és megcsonkítva csak „sexnek” neveznek? A nemek vonzódása, szerelme, a test vonzóereje emberi mivoltunk egyik legsebezhetőbb oldala!

Életre szóló boldogság vagy önzés, lapos érzékiség és romlás teremhet belőle!

❇

Hitünk forrása, a hiteles keresztény hagyomány csak kis részében található meg papírosra leírva. Az Isten népe szívét fűtő Szentlélek a szentek sugárzásában jelenik meg elevenen. Ők azok a fényes vezérlő pontok az égen, akik utat mutatnak és magukkal ragadnak.

Olvasom tehát a kalendáriumot, a szentek listáját. Martyrologiumnak nevezzük, mert a tanúkat sorolja fel, akik elevenen rajzolták meg annak a Jézusnak a képét, aki az ártatlanság elfogulatlanságával beszélt, érintkezett nőkkel és férfiakkal, hátsó gondolat, tettetés és képmutatás nélkül.

A nőknek változatos formát adott a Teremtő, mint a virágnak. Sokat vitáznak, bírálgatnak manapság: hogyan tekinti a nőt Egyházunk? Hiányzik ma! A mi túlságosan is férfias, harcias, uralkodni akaró, kegyetlen világunkban a szentek töltik be az anya, a jegyes, a nővér szelídítő, békítő szerepét.

Valamennyi szent ünnepén felgyúl a hívő szívben egy csillag: a tisztaság, a hősies emberszeretet, hű barátság, a könnyes imádság. Mind egy-egy krisztusi, szent megnyilatkozás, mind megújít és életet ad. Mária ünnepei ilyen csillagfényt gyújtanak, mely hivogat, vonz.

Mit hirdet Mária csillaga?

Megvilágítja az isten-alkotta emberi test értékét, mert hiszen testestől vétetik a Szűz a magas mennybe, Isten szentségének, dicsőségének közvetlen közelébe. Felragyog benne a hatalom is: az anyaság hatalma, és ebben van a nő – minden nő – ereje.

Vannak ma az idegen világban, akik lenézik, megvetik, lealacsonyítják az emberi testet. Pedig nem csupán rest anyag az. Átvilágíthatja a szellem fénye, a szeretet, a jóság.

Az Egyház kezdettől fogva elzárkózott a test ellenségeitől, akik a Gonosz művének, csak bűnök forrásának hitték! Velük ellenkezve, mint Isten csodálatos, művészi alkotását dicsérték az emberi testet. A lélek temploma szent, ezért tisztelni, óvni és szeretni kell. A Szűzanya felmagasztalása megvilágítja azt is, amiről ma olyan sok szó esik: a nő méltóságát. A múlt, pogány kor lefokozta a nőt: minden hiányzik belőle, ami a férfit naggyá teheti – gondolták. Hiány-lény! Nem olyan régen még a nők számára voltak elérhetetlen pályák. Aligha lehetett orvos egy jólnevelt kislány, de művész, jogász is nehezen. Politikához pedig semmi köze az asszonynak!...

Ma megváltozott a helyzet, de nemcsak előnyösen. A nők olyanok szeretnének lenni, mint a férfiak: férfiasan viselkednek, öltözködnek, elérhetnek minden állást, minden poziciót a politikai életben is; lehetnek tudós kutatók, profi sportolók, akár a futballban vagy harci játékban is. A férfiak azonban igen ritkán törekszenek arra, hogy hasonlítsanak a nőkhöz. (Bár elég sokan hordanak fülbevalót s ékszereket. Szerk.) Talán ezért olyan kevés a mi világunkban a gyöngédség, a gondoskodás, együttérzés, az irgalom...

❇

Nemrég megkapó esetről olvashattunk az újságban. Huligán áll a bíróság előtt, betörő és gyilkos. Makacsul tagad, ellenségesen, arcátlanul válaszol a kérdésekre. De hirtelen felfedezi édesanyja arcát a teremben. Könnyeivel küzd a gonosztevő, ébred a lelkiismerete. Megtörten tesz vallomást, feloldódik a bánatban. Ilyen hatalmas az édesanya szeme! Tudjuk mindennapjainkból is: hogyan tartja össze erőszak és kényszer nélkül a családot az anyai szelídség és türelem. A gyermekek, a családtagok, akiket messzire vetett az élet, összejönnek az édesanya névnapjára, együtt ünnepelnek, hazajönnek! Látogatnak.

Nagy vonzerő a nő, az anya szeretete.

Lányok, asszonyok, legyetek olyanok, mint a mágnes!

Legyetek erősebbek a férfiaknál, a ti sajátos, titokzatos erőtökkel!

Szűz Mária a nyár csillagainak körében sorrendben az első és az utolsó, kezdet és teljesség. Valóban égi csillag: vonz, ragyog, világít, utat mutat.

Miért tette őt Isten ilyenné? Mert alázatosságára tekintve megáldotta az Atya, szépséggel, az égi bájjal. Szépsége a szellem kisugárzása: szelídség, jóság, türelem, részvét és segítség az elesetteknek. „Egészen szép vagy Mária! A bűn szeplője nincsen Tebenned!”

A nép művészei, majd festők, szobrászok, a zene és költészet mesterei versengve próbálták visszaadni a „Madonna” arcának tökéletességét, amelyet áthat a szellem. A lélek szépsége ömlik el rajta. Vonz, erőt ad és uralkodik.

A boldogságnak kevesek által megértett titka: adni és elfogadni tudni. ■

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

Madridi levél

VILÁGTÖRTÉNET

Tavasszal volt 500 esztendeje annak, hogy Pedro Alvares Cabral és egy maroknyi portugál partra szállott a későbbi Porto Seguro-nál és részt vett „mitsem értő indiánok jelenlétében” a brazil földön mondott, első szentmisén. A közeli hegyet elnevezték Monte Pascoal-nak, Húsvéthegynek, a portugál király nevében jelképesen birtokba vett területet pedig Szentkereszt földjének. Ez a félezer éves évforduló nem hívta fel annyira a világ érdeklődését, mint Kolumbusz vállalkozásának ötödik centenáriuma, de Brazíliában és Portugáliában hasonló vitát keltett.

Akkor, 1992-ben minden esetre megkíséreltek élét venni a dolognak. Az UNESZKO „Amerika felfedezése” helyett inkább „két világ találkozásáról” beszélt s különbséget igyekezett tenni „megünneplés” és „megemlékezés” között. Ezúttal az egésznek Brazíliában sem volt akkora visszhangja, mint várta volna az ember. A 160 milliónyi lakosság felét kitevő négerek nem mutattak nagyobb érdeklődést, ami talán érthető is: szempontjukból nem könnyű azt a történelmi tényt értékelni, hogy 1540 és 1850 között nyolc millió feketét vittek rabszolgaként Afrikából Brazíliába.

Az indián őslakosság képviselői viszont határozottan a megülés ellen foglaltak állást. Újra meg újra ismételték Souza Tupa 1980-ban II.János Pál pápa előtt mondott szavait: „Azt mondják, hogy Brazíliát ‘felfedezték’. De nem igaz, elrabolták a benszülöttektől!” (Souza Tupát négy évvel később meggyilkolták.) A portugálok érkezésekor, – folytatták, - az indiánok öt millió lelket számláltak, ma mintegy 300.000 maradt, birtokaik 90 százalékát elvesztették s a 215 törzsből sokat kihalás fenyeget. (Mások szerint ugyan nem sokkal több lehetett egy milliónál.) Voltak tiltakozó aktusok is, így a Húsvéthegyen, félmeztelen, festett testű, tolldíszes, íjat és fúvócsövet hordó indiánokkal.

Érdekes volna kideríteni, hogyan képzelhetik el ezek a boldogabb múltat, jelent és jövőt, bizonyára nem fúvócsővel vadászfegyverként. A nagy tanulság az egészből mégis csak az, hogy mindenki csak egy-egy szempontból akarja látni a történelmet, – de a jelent is! – csak arra akar emlékezni, ami beállításának, érdekeinek, világképének megfelel. A többi mintha nem is létezett volna és létezik. Amerika s ezzel Brazília gyarmatosítása és térítése, – azt hiszem, ott él a legtöbb katolikus, – sokrétű, bonyolult folyamat volt, melyben szerepet játszott a tudás- és kalandvágy, az Eldorádó kincseinek, a gazdagságnak a keresése, az uralkodó hű szolgálata s hatalmának terjesztése és az igaz hit megismertetésének őszinte kívánsága. A felfedezők, hódítók és hittérítők ugyanazokon a hajókon mentek. A mai embertől ebből sok minden távol esik vagy egyenesen ellentmondásban is áll az uralkodó eszmékkel, az elismert emberi jogokkal. Az pedig számára teljesen érthetetlen, hogy egy régi tan szerint „a hitetlenek területeinek”felségjoga a pápát illeti, s ez átruházhatja a keresztény fejedelmekre az evangélium hirdetésének kötelessége ellenében.

Az évfordulóknak, centenáriumoknak hozzá kellene járulniuk az örökölt előítéletek s az elcsépelt szólamok legyőzéséhez; a valóságnak megfelelőbb képet kellene a népek elé vetíteni a tankönyvekben és az újságcikkekben egyaránt. Európában már történnek is ilyen kísérletek. Egyelőre azonban érvényesek Petőfink szavai: „Világtörténet! mily csodálatos könyv! Mindenki mást olvas belőle...”

Rónai Zoltán

Katolikus nagygyűlés Budapesten

Népünk kettős jubileuma alkalmából a *Magyar Katolikus Püspöki Kar* kezdeményezésére július 1-én és 2-án a budapesti Kisstadionban ünnepelni gyűlt össze sok ezer magyarországi és határokon túli elkötelezett felnőtt keresztény.

A megnyitón neves egyházi és állami vezetők üdvözölték az egybegyűlteket, kifejezve mindannyian nagyrabecsülésüket és elismerésüket a katolikus összmagyarság társadalmat szolgáló és megújító tevékenységét. A jelenlegi magyar kormányfő, *Orbán Viktor* levelét *Balogh Zoltán* egyházügyi főtanácsadó olvasta fel, amelyet hatalmas taps kísért. A miniszterelnök levelében keresztény meggyőződéssel vallotta, hogy az állam és az egyház közötti szövetség lényege: az értékek megőrzése és továbbadása a jövő nemzedék számára. Az üdvözlő beszédek után magyarországi, határon túli és nyugaton élő magyar katolikus közösségek delegációi vonultak fel népviseletben és egyházmegyei zászlókkal ének és tánc kíséretében. Ez utóbbiakat a müncheni és a kölni misszió kicsiny csoportja képviselte.

Az első nap programjában keresztény magyarságunk ezeréves múltján volt inkább a hangsúly. A Szent István „Intelmeiből" elhangzott részletek, majd Karol Wojtyla „Amikor a Hazára gondolok" c. vers előadása alatt, gyönyörű színpadi jelenetek elevenítették fel az eltelt ezer esztendőt és érzékeltették, hogy nemzetünk hálás az Isten felé vándorlás útján. E hála érzése az első napot záró szentségimádásban csúcsosodott ki.

A második nap súlypontja a jelen volt és itt tulajdonképpen már mindenki szereplőnek tudhatta magát, akkor is, ha nem jutott szóhoz önállóan a mikrofonok előtt. Az igényesen kiválasztott egyházi énekek és imák útján mindenki „szerepelt". A délelőtti program kilenc fő téma köré csoportosult, amelyben a legkülönbözőbb korú, foglalkozású és élethelyzetből való emberek szólaltak meg. Elsőnek a kultúra és a jelen összefüggéseiről hallottunk *Udvardy György*, az Országos Hitoktatási Bizottság vezetője előadásában. Bemutatta, hogy korunk minden nehézsége ellenére az Egyház reménnyel és bizalommal tekint a jövő felé, mert nem emberi megoldásokat és távlatokat hordoz magában, hanem a búzamag-termés igazsága nyomán készít fel az örök életre. Utána az egyház különféle működési területeit vonultatták fel a beszámolók élményszerűen: a plébániai közösség sokszínűségének létjogosultsága, a felnőtt emberek tudatos Istenre találása és feladatvállalása az Egyházban, a keresztény családok kovász-szerepe a mai társadalomban, a katolikus iskolák nevelő hatalma, az Egyház karitatív tevékenysége és a keresztény élethivatások. A délelőtt befejezőjeként *Balás Béla*, kaposvári megyéspüspök vezetésével az ifjúsági csoportok mutatkoztak be. A főpásztor kiemelte: a fiatalság nem életkor függvénye és a mai keresztény fiatalok felelőssége óriási, hiszen rajtuk múlik, hogy sikerül-e továbbadni a keresztény értékeket a harmadik évezredben. Itt fejezném ki őszinte elismerésemet azon sok felnőtt fiatal szolgálatáért, akik a nagygyűlés ideje alatt messzemenő kedvességgel és figyelmességgel gondoskodtak rendezőként az emberekről.

A nagygyűlés méltó befejezője egy ünnepélyes hálaadó szentmise volt *Paskai László* esztergom-budapesti bíboros vezetésével. Az elmélkedést *Bíró László*, kalocsa-kecskeméti segédpüspök mondotta, aki beszédét a „Múltunk a reményünk, Krisztus a jövőnk" millenniumi jelmondatra építette fel. Hálát adott Istennek, hogy annyi szenvedés után is magyar népünk megmaradt, sőt a kereszténység mellett döntve nyugat évszázados bástyájaként, fejlődni tudott. De emlékeztetett a széthúzás és a megalkuvás veszélyére mondván: „*Bűnbánattal kell kimondani, hogy a bátor cselekvés helyett sokszor belemenekültünk az önsajnálatba, nem mertük hinni, hogy Isten szeretete nagyobb a mi gyengeségünknél*". Első szent királyunk nagyszerű örökségének hordozói elsősorban ma is a keresztény családok, akik az Egyház apró kis sejtjei és megjelenítői. A jövő keresztényének fontos teendőiként a következőket említette: „*meg kell újítanunk és élővé kell tennünk kapcsolatunkat Istennel és embertársainkkal minden nap és össze kell esküdnünk a család védelmére. „Ki kell mondani a jóról, hogy jó, a rosszról, hogy rossz, az igazságról, hogy igazság, tenni kell a jót a jézusi szó erejében, ez a feladatunk és nem kevés. Krisztus a jövőnk, de ezért a jövőért valamennyien, egyháziak és krisztushívők felelősek vagyunk*."

A rendezvény alapmotívuma a hálaadás és az ünneplés volt, amikor a résztvevők a „jó nekünk itt lenni" élményével ajándékozhatták meg egymást.

Lukács József, Köln

Szent Edit Steint hamarosan egyházdoktornak nevezhetnék ki.

Abelardo Lobato, a dél-svájci Lugano város teológiai fakultásának rektora jelentette ezt ki egy, mostanában Rómában tartott konferencián. A zsidó származású és nemrégiben szentté avatott mártír karmelita szerzetesnőt a katolikus egyház *Európa védőszentjeként* is tiszteli. *Simone de Beauvoirral* és *Simone*

A filozófus

Weillel együtt ők hárman a XX.század legnagyobb női szellemei, mondotta Lobato rektor és hozzáfűzte: a 33 egyháztanító között eddig összesen három nő van: Sziénai Szent Katalin, Avilai Szent Teréz és Lisieux-i Szent Teréz. **VR/MK**

Zarándoklat Máriacell-be

Az évi hagyományos magyar zarándoklat Máriacell-ben ez évben szeptember 23-án és 24-én lesz.

Szombaton 23-án, 17,00 órakor bevonulás a Bazilikába, gyülekezés a Bazilika előtt.

17,30 órakor szentmise a plébánia nagytermében, mise előtt zászlószentelés.

20,00 órakor gyertyás körmenet más csoportokkal együtt, gyülekezés a Bazilikában.

Vasárnap 24-én: 8,00 órakor ünnepi szentmise *Szendy József* nyug. érsekkel.

14,00 órakor ájtatosság a kegyoltárnál

Valentiny Géza prelátus (Bécs)

HIREK - ESEMÉNYEK

A pápa 80. születésnapja

Rómában a Szent Péter téren nagyszabású szertartás keretében emlékeztek meg II.János Pál pápa 80. születésnapjáról. A szentmise elején *Hoyos bíboros*, a Papi Kongregáció prefektusa köszöntötte a Szentatyát a világ összes papja nevében. „Köszönjük – mondotta – hogy kinyitotta számunkra a szent kaput és szélesre tárta a történelem Ura, Krisztus végtelen látóhatárát. Azért fohászkodunk Isten irgalmas szeretetéhez, hogy még sokáig vezethessen bennünket, gyakorolva péteri karizmáját, amely megerősít és bátorít minket." A Szentatya pedig a következő szavakkal vezette be a szertartást: „Az Úr szeretetét mindörökké éneklem. Ez az én hitvallásom és hálahimnuszom az élet Atyjának, aki megengedi, hogy *ma veletek ünnepelhessem az Eucharisztiát a Lélek örök fiatalságának örömujjongásával,* 80. születésnapomon". *Joseph Ratzinger bíboros*, a pápa „jobbkeze" mondotta róla: „*Minél törékenyebb emberségében, annál nagyobb lesz pápaként*". ***MK/VR***

Az amerikai kongresszus aranyérme a pápának.

Az Egyesült Államok képviselőháza egy szavazat híján egyhangúlag döntést hozott arról, hogy a Kongresszus Aranyérmét adományozza *II. János Pál* pápának. A 416 szavazattal jóváhagyott döntés indokolása szerint: „*a pápa az életét szentelte a szabadság és az emberi méltóság javára, erkölcsi tekintélyét használta fel annak érdekében, hogy meggyorsítsa a totalitárius rendszerek bukását*". A múltban olyan személyeket tüntettek ki a Kongresszus aranyérmével, mint *George Washington, Winston Churchill* és *Kalkuttai Teréz* anya. ***VR***

Putyin a Vatikánban

A várva várt szenzáció elmaradt! *Vladimir Putyin* orosz államelnök nem újította meg a pápának meghívását a Szentatya oroszországi látogatására, amelyet korábban már elődei megtettek - legalábbis erről egy szó sem hangzott el az orosz államfő és II.János Pál pápa közötti magánjellegű találkozásról szóló hivatalos tájékoztatásban. *Joaquin Navarro* Valls vatikáni szóvivő a találkozó utáni sajtótájékoztatón semmiféle hivatalos bejelentést nem tett arra vonatkozóan, hogy elhangzott volna ilyen meghívás. Sőt, a szóvivő válaszolni sem volt hajlandó az újságírók ezt firtató kérdéseire.

A négyszemközti, magánjellegű találkozó után a megbeszélés további részén jelen volt *Angelo Sodano* bíboros-államtitkár, *Jean-Louis Tauran* érsek, a vatikáni külkapcsolatok felelőse, valamint *Igor Ivanov* orosz külügyminiszter. Ezeken a megbeszéléseken megvitatták, milyen szerepet tölthet be a Szentszék és Oroszország a Kelet és Nyugat közötti integrációs folyamatban.

Sajnos, a Vatikán és Oroszország közötti viszonyt erősen beárnyékolják a katolikus és az orosz ortodox egyház közötti feszültségek. Utóbbi kevés hajlandóságot mutat arra, hogy nyisson a Vatikán felé. Jóllehet Putyin elődei közül Gorbacsov már tizenegy évvel ezelőtt, Borisz Jelcin is kétszer próbálkozott azzal, hogy moszkvai látogatásra csábítsa a katolikus egyházfőt. Kísérleteik azonban egyre kudarcba fulladtak az orosz pravoszláv egyház kitartó ellenállása nyomán. Putyin minden bizonnyal azért nem hívta meg a pápát, mert nem akart újjat húzni az ortodox egyház fejével, *II. Alekszijjal*. Viszont a pravoszláv vezetők nehezményezik, hogy az Oroszországban ténykedő szerzetesek sok hívet csábítottak át a pravoszláv egyházból a katolikusba. (A katolikusok aránya az összlakossághoz viszonyítva még az egy százalékot sem éri el!) Mindentől függetlenül a katolikus egyház viszonylag szabadon működhet Oroszországban. Sőt, történeti távlatból tekintve, a helyzete ritkán volt annyira jó, mint mostanság. *MK*

Aacheni zarándoklat 2000-ben

A minden hét évben visszatérő aacheni zarándoklat 1439 óta töretlenül vonzza a vallásos embereket. Az idén, mivel jubileumi szentév is van, különleges ünnepi keretek között zajlottak le a június 9-én kezdődő és több mint egy hétig tartó ünnepi rendezvények. Miután Nagy Károly a késői VIII. században megépíttette az aacheni dómot, idővel olyan neves zarándokhellyé vált, mint *Róma*, vagy mint *Santiago de Compostella*, illetve később *Lourdes* és *Fatima*. A középkor óta Európa minden sarkából özönlöttek ide az emberek. Ma hét különleges textil-ereklyét őriznek itt, négyet a dómban és hármat a közeli bencés apátságon. Régi hagyomány szerint a dómban van Mária ruhája, Jézus pólyája, Jézus ágyékkötője és a keresztelő Szent János lefejezésén használt kendő; a bencés apátságon pedig Jézus kendője, mellyel az utolsó vacsorán megtörölte tanítványinak lábát (*Linteum Domini),* Jézus gyolcsruhája, melybe temetésekor göngyölték (*Sindon munda*) és Jézus arcát födő kendő, amellyel a sírban betakarták (*Sudarium Domini)*. A központi szentmisén felmutatták a szent gyolcsokat. ***MK***

Márton Áron megkésett kitüntetése

Zsúfolásig megtelt a kolozsvári Szent Mihály templom, amelynek szószékéről 56 évvel ezelőtt, 1944 május 18-án Márton Áron gyulafehérvári püspök felemelte szavát az üldözöttek védelmében, különösen is a zsidók deportálása ellen. Az ünnepségen *Jakubinyi György* érsek, mint a püspöki székben Márton Áron harmadik utódja vette át a jeruzsálemi *Yad Vashem* intézet *„post mortem"* kitüntetését: a héberül és angolul kiállított oklevelet és emlékérmet. Márton Áron kitüntetését már 1995-ben a mármarosi származású, Nobel-békedíjas *Elie Wiesel* szorgalmazta.

A kolozsvári„Vasárnap"-ból.

Ukrajnában járt Poupard bíboros

A Kultúra Pápai Tanácsának elnöke, *Paul Poupard* bíboros, júniusban Ukrajnába látogatott az ország görög katolikus és latin szertartású püspökeinek meghívására. Mind Kijevben, mind Lembergben (mai nevén Lvov) tömegesen vettek részt a bíboros által bemutatott szentmiséken. A bíboros találkozott a köztársasági elnökkel s más politikai vezetőkkel. Mindenütt nagy érdeklődés mutatkozott a Szentszék és a pápa személye iránt. Remélik, hogy egy napon Ukrajnában köszönthetik a Szentatyát. ***VR/MK***

Akárki mennyit szántson, vessen, ha te áldásod, Uram, nem gyökerezteti, ha az elhintett magot nem neveli: hiábavaló minden fáradság és igyekezet. Mert mennyországban vagyon annak prédikálószéke, aki tanítja a szíveket.

Pázmány

Cserháti Ferenc (München)

A nemzeti identitás őrzésének módozatai és kilátásai a nyugat-európai magyar pasztorációban a harmadik évezred küszöbén

Az egyház sürgető feladatai közé tartozik, hogy folytassa Alapítója művét és kövesse Mesterét, aki mint vándortanító, tanította, oktatta, nevelte honfitársait és sok jót tett közöttük: meggyógyította a betegeket, védelmébe vette a kicsiket, felemelte az elesetteket, felkarolta a nyomorgókat és szenvedőket.

A II. világháború után Nyugatra került magyar papok, kezdettől fogva napjainkig igyekeztek megszervezni korábban száműzött vagy menekült – később kivándorolt, külföldön tanuló, megélhetést és munkát kereső honfitársaik körében a gyermekek és fiatalok magyar oktatását, a fiatalok és felnőttek, a nép magyarságszolgálatát, elsősorban vallási és erkölcsi nevelését, szociális, karitatív és kulturális szolgálatát az egyházon keresztül.

Főleg Bajorországban – de másutt is - már az összeomlást követően elkezdődött a gyermekek magyar oktatása a magyar menekültek táboraiban. A III. Vatikáni Misszió felállítását követően 1945 végén és miután XII. Piusz pápa ennek keretében kinevezte a III. Vatikáni Misszió magyar delegátusát Landshutban 1946 elején, a hazájuktól megfosztott magyar katolikus papok olyan mozgási lehetőséghez jutottak, amely lehetővé tette számukra a magyar menekülttáborok felkutatását, a hívek összeírását, tábori magyar iskolák szervezését, a szétszórt családok és tagjaik megkeresését és összehozását, segélyezések közvetítését és szervezését, a tengeren túlra készülő kivándorlók ügyes-bajos dolgainak intézését. Szorgoskodásuk révén 1947 elején Münchenben már olyan hatóságilag bejegyzett és elismert egyesület: Magyar Caritas Szolgálat jött létre, amely központilag szervezhette a magyar táborokban és egyéb magyar gócokban létrejött mintegy 7-8-9(?), megfelelő jogi alap nélkül működő tábori magyar iskolát, - összesen mintegy 600 tanulóval, és felvehette a kapcsolatot a bajor kultuszminisztériummal, amely elismerte az egyesületet a magyar iskolák jogi fenntartójának, 1948-ban a magyar iskolák által kiadott bizonyítványokat hitelesítette és az iskola hivatalos működését törvényesítette. Hasonló tábori és magyar iskolák működtek Ausztriában is. A müncheni Magyar Caritas Szolgálat, amely egyben a helyi magyar egyházközség jogi keretét is biztosította, nem csak a bajorországi magyar iskolák bajor kultusztörvényeknek megfelelő jogi alapjait vetette meg, hanem az azok fenntartásához szükséges anyagi költségek legnagyobb részét is magára vállalta a III. Vatikáni Misszió landshuti magyar delegátusával együtt. Az 1948-ban megindult kivándorlások a tengeren túlra és az elkezdődött integráció következtében a bajorországi magyar iskolák tanulóinak létszáma egyre csökkent, míg 1951 tavaszán, a Magyar Caritas Szolgálat hathatós segítségével Lindenbergbe (Allgäu) került a bajorországi bentlakásos magyar iskola, amely főleg a niederaudorfi és passaui magyar iskolák összevonásából jött létre, mintegy 85 gimnáziumi és 15 elemista tanulóval. 1953-ban 130 növendék tanult és lakott benne igen szűkös körülmények között. Ezért dr. Ádám György müncheni főlelkész 1954 április 1-jén a Pforzheim melletti Bauschlottba költöztette az iskolát, amely az időközben Magyar Caritas Szolgálatból kivált és önálló, hatóságilag bejegyzett egyesülettté vált fenntartó Iskolabizottság – Ungarischer Schulverein – és főleg az egyház támogatásával működött 1958. január 7-ig, amikor Kastlba költözött, és ahol napjainkig is működik. A kastl-i Magyar Gimnázium működésének, nemzetmentő és magyarságszolgálatának méltatása külön tanulmányt érdemel. Itt csak utalni akartam felbecsülhetetlen szolgálatára.

A müncheni Magyar Caritas Szolgálat és egyházközség, dr. Ádám György főlelkész és dr. Eperjes Ernő plébános fáradozásai révén nem csak az egyetlen nyugat-európai magyar iskola szervezésében járt az élen, hanem vallási és erkölcsi szolgálata mellett, 1950-től olyan hazafias, szociális, karitatív és kulturális munkát fejtett ki, amelynek hatása egész Nyugat-Európára kiterjedt, napjainkig sem szünetel, sőt, az egész Kárpát-medence magyarságához is eljut, nem csak anyagi segélyek formájában – mintegy 15-20.000 márkával évente, hanem a hozzá fordulók eligazítása, tanácsadások, közvetítések és egyéb ügyes-bajos dolgaik intézése révén. Míg korábban főleg a menekültek és kivándorlók keresték és érezték hathatós támogatását, addig ma a Nyugaton szerencsét próbáló fiatalok és tanulók, munkát keresők és dolgozók.

I. Napjainkban Nyugat-Európában 41 r. k. lelkész – közülük mintegy fele kizárólagosan és főállásban, a többi mellékfoglalkozásban, 10 országban, mintegy 120.000, kartotékon is nyilvántartott szórványmagyar honfitársa között végez, kifejezetten papi teendői mellett, nagyon nehéz lelkipásztori és magyarságszolgálati munkát. Legalább havonta 140-150 nyugat-európai városban tart magyar szentmisét. Ezeken a helyeken a lelkészek híveikkel magyarul imádkoznak, énekelnek s aztán magyarul szórakoznak, megemlékeznek nemzeti ünnepeinkről, vallási és kulturális összejöveteleket tartanak, többfelé ún. hétvégi magyar iskolákban és magyar cserkészfoglalkozásokon gyűjtik össze gyermekeinket és tanítják őket édes anyanyelvünkre, a Kárpát-medence magyarságának történelmére, irodalmára, földrajzára, magyarságismeretre. Időnként, általában havonta, de legalább negyedévenként, mintegy 18-20.000 körlevelet, értesítőt, meghívót postáznak híveiknek, akik közül Nyugat-Európa-szerte, átlagosan, havonta és rendszeresen, mintegy 5-6.000-en látogatják a magyar szentmiséket. Kifejezetten lelkipásztori szolgálata mellett, a nyugat-európai magyar pap legtöbb idejét a szociális munka veszi igénybe, nagy távolságokat kell beutaznia, míg eljut szórványban élő és nemzeti identitás tudatában veszni indult híveihez.

A nyugat-európai magyar lelkipásztorok szolgálata országonként, sőt, még egy országon belül, egyházmegyénként is nagyon változó, az adottságoknak és a magyarok szórványának megfelelően. Az anyagi lehetőségek sem azonosak. Míg a nagy területen elszórtan élő magyarok között inkább csak a családban (talán a Duna TV segítségével), esetleg az időnként megtartott vasárnapi szentmiséken és ritka ünnepi találkozókon adódik mód a nemzeti önazonosság valamiféle őrzésére (pl. Olaszországban, Hollandiában, Svédországban stb.), addig a nyugat-európai szórvány magyarok nagyszámú tömörülése esetén valamelyik nagyvárosban vagy ennek közvetlen környékén már rendszeres csoportos és egyesületi, illetve intézményes magyarságszolgálati munka is kibontakozhat, mint pl. Párizsban, Zürichben, Kölnben, Stuttgartban és nem utolsósorban Münchenben, amelynek mintegy 20-30 km-es körzetében tízezernél is többen beszélik a magyar nyelvet. A magyarok szétszórtsága, elfoglaltsága és viszonylagos nagy távolsága egymástól még az ilyen nagyobb magyar központokban is megnehezíti a nemzeti identitás őrzésére irányuló szervezeti munkát és ez a munka mindig hatalmas áldozatokat és nem kis idealizmust kíván mind a résztvevők mind a szervezők részéről; nem egyszer valóságos szélmalomharcot. Ennek ellenére többfelé folyik rendszeres és csoportos munka. Nyugati magyar lelkipásztoraink minden egyházi szolgálata egyben magyarságszolgálat, de emellett mégis azon fáradoznak, hogy polgári és kulturális vonalon is elősegítsék a nyugati magyar civilszerveződéseket. Munkájukat mindenütt megnehezíti a magyar közösségek tagjainak állandó fluktuációja, mobilitása.

Münchenben pl. a piciktől a legidősebbekig bárki megtalálhatja, ha akarja saját körét egyházi közösségünkben, amelyben aztán ápolhatja magyar lelkiségét és kultúráját.

Más lapra tartoznak a rendszeres és híveink körében közkedvelt bibliakörök, lelkinapok, zarándoklatok, imakörök, ökumenikus találkozók, Rózsafüzér Társulatok, körmenetek stb., amelyek keretében ugyancsak ápoljuk a szentistváni örökséget. Napjainkban, ha nem is egyforma intenzitással, de hasonló lelkipásztori és magyar munka folyik Európaszerte, ahol még magyar pap működik.

Folytatás az októberi számban.

Németország elnöke az idegenek integrálásáról

Johannes Rau német államfő politikai pályafutása során ismételten kiállt a Németországban élő külföldiek fokozottabb integrálása mellett. Elnökké választása óta is megragad minden alkalmat ezen céljának előmozdítására. A közelmúltban hosszú beszédben fejtegette, miként képzeli el a németek és idegenek együttélését. A Világ Kultúráinak Házában tartott beszédében Rau elnök elmondta, hogy Németországban jelenleg több mint 7 millió külföldi él és a német iskolákban a tanulók 30 százaléka bevándorló gyermeke. Az államfő nem véletlenül említette az iskolákat, ugyanis – megítélése szerint – az iskola döntő fontosságú szerepet játszik a felnövekvő nemzedék beilleszkedésében, ugyanis ott – ha tetszik, ha nem – nap mint nap találkoznak a német és idegen fiatalok egymással, míg a felnőttek gyakran gettókban élve elzárkóznak a külső behatások elől. Ezzel kapcsolatban Rau köszönetet mondott a nevelőknek és tanároknak, akik sokszor a csaknem lehetetlennel küzdve igyekeznek áthidalni a műveltségi és kulturális színvonalkülönbségekből fakadó szakadékokat, hogy ezek később ne mélyülhessenek ellenszenvvé, sőt gyűlöletté. Rau szerint a német oktatásban nagyobb figyelmet kellene szentelni az integrációnak, mert ha ezt a művelődéssel párosítjuk, eleve ki lehet irtani az előítéletet a másikkal szemben, egyúttal pedig ki lehet ütni a fegyvert a fundamentalista szélsőség kezéből is. Mindez pedig hozzájárul ahhoz, hogy csökkenjen a bűnözés és az erőszak. A német elnök beszédében kitért arra is, hogy a német társadalmat még ma is erősen áthatja a keresztény szellem, holott tagjainak jelentős része elfordult a vallástól. Ők szinte akaratlanul rácáfolnak a főleg mohamedán körökben elterjedt felfogásra, hogy „hitetlen” világban élnek, ami ellen éppen mecsetek építésével és a korán-iskolák szorgalmas látogatásával küzdhetnek a legeredményesebben. A mecsetek németországi megjelenését azonban sokan lényegesen könnyebben vennék tudomásul, ha az iszlám országokban sem zárkóznának el keresztény templomok építésének engedélyezése elől. Rau elnök kifejtette, hogy a német alkotmányban szavatolt vallásszabadság értelmében helyesnek tartja, ha a német iskolákban a mohamedán vallást is oktatják, de a tanítás nyelve csakis német lehet és az államilag elismert hittanárok elismert iszlamológusok együttműködésével kellene felkészíteni a fiatalok lelki nevelésére, amelynek az ország demokratikus alkotmányán kell alapulnia. Az integráció elősegítése társadalmi feladat – zárta beszédét a német államfő és leszögezte, hogy nem az a fontos, hogy ki honnan származik, hanem az: együttes erővel küzdjön a jövő biztosításáért.

Vincze András

A 47. Eucharisztikus Világkongresszus

Rómában a Szent Péter téren június 18-án, vasárnap este fél hétkor kezdődött az ünnepi vesperás, mellyel II.János Pál pápa megnyitotta a 47. Eucharisztikus Kongresszust. A pápa köszöntötte a résztvevőket és arra buzdította a világ minden részéből jött híveket, különösen a gyermekeket és betegeket, hogy ajánlják fel imáikat az eucharisztikus világtalálkozó sikeréért. A kongresszus felszólítja a híveket, hogy újítsák meg hitüket: Krisztus valóban jelen van az Oltáriszentségben: *Ave verum corpus*!

Úrnapján, június 22-én este 7 órakor kezdődött az a szentmise, amelyet a Szentatya a Lateráni Szent János bazilika előtti téren mutatott be. A pápa többször is hangsúlyozta a 2000-es szentév eucharisztikus jellegét. Az egész keresztény közösséget felszólította, hogy éljék meg a szentév középpontját jelentő Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, fedezzék fel ismét az Oltáriszentség ajándékát, amely a gyengék erőssége, a betegek támasza, gyógyír a sebekre, útravaló az égi hazába távozóknak. *VR*

Játékok a képernyőn. Játékok?

Egy 1975-ös közvélemény kutatás szerint egy amerikai gyerek, mire elvégzi a középiskolát, 15 ezer órát tölt a képernyő előtt és 18 ezer gyilkosságot lát. Mára ez a szám 30 ezer fölé emelkedett. Napjainkban megjelentek a számítógépes játékok új generációi (szaknyelven!), melyekben a gyerek aktívan is ölhet. Bizonyára sokan ismerik azt az autóverseny-játékot, melyben piros fröccsenések és apró sikolyok jelzik a gázolásokat. A játékmeccs pontra megy, az győz, aki több gyalogost ütött el.

(Az „Igen” nyomán)

Ami igazán jó és kitűnő, nem kell annak dícséret, – fénylik a gyémánt magában is.
Széchenyi

ISTEN VELED, GÓLYAMADÁR

„Az én falum”-ból

Valami különös szomorúság borzong át a lelkemen. Nemcsak a lelkemen: minden fán, minden fűszálon, az egész tájon, még a felhőkön is. Ez a szomorúság az ősznek megérzése. Kertemben már az őszirózsák fehér és lila virágai melengetik az arcukat a nap sugaraiban. A gesztenyefám napról napra halványabb. A gyümölcsfáim is olyanok, mint az öregemberek: egyik, mint a sárga öregember; a másik, mint a piros öregember.

A két gólyánk is elment. Szent István király napján láttam őket utoljára a mezőn. Nem halásztak, csak álltak-álldogáltak elgondolkozva a fűben; ott álltak mind a ketten. A fecskék vidáman csapongtak fölöttük a levegőben. Azok még nem gondoltak akkor az elutazásra.

Furcsa két madárfaj a gólya meg a fecske, hogy tavasszal mindig idejön a másik világrészből; ősszel meg mindig visszatér a másik világrészbe. De ott nem házasodnak, nem raknak fészket, és nem költenek, csak itt nálunk. Melyik hát az igazi hazájuk? A mi magyar hazánk.

Még furcsább, hogy az a két gólya meg az a pár száz fecske az egész országból csak éppen a mi falunkat szereti. A messze Afrikából ide térnek mindig visza, ide ám, a mi szegény nádas házaink közé, ami szegény mezőnkre. Mi van a mi falunkon olyan szeretnivaló, hogy érdemes érte átrepülni egy egész nagy tengert, meg egy egész nagy országot?

Ahogy ott láttam a mozdulatlanul merengő két gólyát a vörösre aszott mezőn, a húszéves Balla gyerek jutott az eszembe. Azt is így láttam ma állni a kertben. Az ásónyélre támaszkodva állt, és szomorúan nézett maga elé. Mert ő is elköltözik innen.

Szentmihálykor elviszik. Maga se tudja, hova. Kell a Balla gyerek a császárnak.

No, a mi két gólyánk nem kell a császárnak. De lám, hogy így egybevetem őket, arra gondolok, hogy a válás érzése nem azonos fájdalom-e bennünk? Ahogy a két gólya ott áll egymás mellett, bizonyára így beszélgetnek:

– Öregem – mondja az asszony –, a vízililiomnak fogytán a virága.

Az ura bólint erre a fejével csöndesen.

Ismét az asszony szól:

–Mikor indulunk?

–Mikor az utolsó liliom is eltűnik.

–A gyerekek eléggé erősek?

–Megbírják.

Mind a kettő újra bús elmerengésbe mélyed. Milyen szomorú tud lenni a madár! Egész testével szomorú.

A minap aztán sok gólyát láttam a magasban. Odafenn kanyarogtak a falu fölött, aztán egyszer csak: egyenes az út Délnek!

A fecskék csak tegnap mentek el. Úgy beszélték meg, hogy a templom tetejéről indulnak, mert ott gyűltek össze.

Töméntelen, nagy, fekete madár-raj volt az ott együtt. A falu csendjében nem hallatszott egyéb, csak az ő csivitelésük-csiripolásuk. Tanácskoztak, disputáltak. Vajon min forgott a beszéd? Vezért választottak-e, vagy az út irányát hányták-vetették meg? Rossz hírt kaptak-e Afrikából? Vagy valamelyik más falubeli fecskenépről szavaztak, hogy megvárják-e őket, vagy nélkülük menjenek? – Ki tudná megmondani, ha nem madár?

Fölkerekedtek, egypárszor körülkanyarodtak fenn, mint a búcsúsok. Bizonnyal a falura néztek alá a magasból, meg a vidékre, aztán elszálltak a messzeségbe.

De hát miért megy el a gólya, miért megy el a fecske, ha a mi falunkat érzi otthonának?

Ó, bizony könnyű azt kitalálni: az Úr, aki a gólyának és fecskének is ura, nem itt terít télen asztalt nekik. Elközelgett az ősz. Az október hideg leheletétől dermedten hullanak el a bogarak milliói. A december szele kemény kérget fagyaszt a vizekre, s a téli ég felhői hóval borítják be a mezőket.

Miből éljen akkor a szegény gólya, meg a szegény fecske? Éhen halna meg itt az istenadta valamennyi.

Ma már nincs se fecske, se gólya. Talán éppen most repülnek fenn a szédítő magasságban a tenger fölött és a tenger felhői fölött. Talán éppen most kiáltja az egyik gólyafiú:

–Anyácskám, elfáradtam!

–Terjeszd ki a szárnyadat – feleli bizonnyal az anyja.

S megszűnik a szárnyak levegő-verése. Az egész gólyacsoport kiterjesztett szárnynyal leng a levegőben.

Gárdonyi Géza (1863-1922)

❀❀❀❀❀

Ezer Székely leány napja

Idén júniusban Csíksomlyón szervezték meg az Ezer székely leány napját. Ezt a nagyszerű rendezvényt még 1931-ben, *Domonkos Pál Péter*, a neves néprajzkutató kezdeményezte azzal a céllal, hogy népünk legsajátabb értékei, a népdal, a nép tánc, a népzene és a népviselet megőrzését, továbbadását és népszerűsítését szolgálja, továbbá,hogy hivatásos és műkedvelő csoportok és előadók találkozásának adjon lehetőséget – így erősítse kultúránk és hagyományaink ápolását, nemzeti önazonosságunk, vallási értékeink védelmét. A *Csíksomlyó-i „nyeregben”* bemutatott szentmise után hivatásos népi együttesek, népdalénekesek, népi zenekarok és a székely települések hagyományőrző csoportjainak előadására került sor. Volt gyorsasági és ügyességi lovasbemutató, lovas-íjász verseny és más érdekes, szórakoztató játék is. A népviseletbe öltözöttek között *egy egyéves csikót* soroltak ki. *MK*

A 434. csíksomlyói búcsú

Idén Pünkösd szombatján ezúttal is több százezer ember ment el az erdélyi híres kegyhelyre, Csíksomlyóra. Az ünnepi szentmisét *Bosák Nándor,* Magyarország legfiatalabb egyházmegyéjének, a Debrecen-Nyiregyházi Egyházmegye püspöke, *Jakubinyi György* gyulafehérvári érsek, *Tamás József* csíkszeredai segédpüspök és az erdélyi ferences rendtartomány elöljárója, *Páll Leó* atya mutatta be. A liturgia énekei a csíkmadarasi fúvószenekar kíséretében hangzottak el. Részt vettek a szentmisén Hargita megye és Csíkszereda elöljárói, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség képviselői, míg Magyarországot illetve a magyar kormányt *Dávid Ibolya* igazságügy-miniszter, *Torgyán József* földművelésügyi miniszter, *Németh Zsolt* külügyi- és *Semjén Zsolt* vallásügyi államtitkár képviselte és jelen voltak a Habsburg-család tagjai is. A Pünkösdi búcsún ismét színre került a *Csíksomlyói passió,* valamint a *Szent Kinga* gyűrűje című előadás. A Szent Péter és Pál plébániatemplomban tartott csángómisén Dávid Ibolya miniszter asszony ünnepélyesen átadta a millenniumi zászlót a csángó zarándokoknak. *MK* ■

CASAROLI BÍBOROS EMLÉKIRATAI –

– A türelem vértanúsága – A Szentszék és a kommunista országok

A címben jelzett korszakra vonatkozó emlékiratokat a két éve, 84 évesen elhunyt bíboros unokahúga, *Orietta Casaroli Zanoi* rendezte sajtó alá, előszót *Achille Silvestrini* bíboros írt hozzá, aki Casaroli bíboros közvetlen munkatársaként éveken át dolgozott mellette. A 350 oldalas, olasz nyelvű kötet az *Emaidi* Kiadónál jelent meg június végén. Az emlékiratot Angelo Sodano bíboros államtitkár, az előszót író Silvestrini bíboros, a Keleti Egyházak Kongregációjának prefektusa mutatta be a sajtó képviselőinek.

Sodano államtitkár elsőként felidézte azokat a szoros szálakat, melyek őt Casaroli bíboros személyéhez fűzték, többek közt, hogy éppen 40 esztendeje ismerte meg azt a mindenki által egyszerűen csak „Don Agostino„-nak nevezett fiatal diplomatát, aki később, 1979-ben felváltott az Államtitkárság élén. A most bemutatott könyv - hangsúlyozta Sodano – felfedi a bíboros életének azt a szenvedélyes elkötelezettségét, mellyel a kommunista rezsimtől sújtott országok katolikusainak segítségére sietett, hogy a szabadság új levegőjét vigye meg számukra.

Tartalmilag Silvestrini bíboros ismertette a könyvet. „A türelem vértanúsága” – mondotta – annak az elmélyült és alapos reflexiónak a gyümölcse, melyet Casaroli bíboros élete utolsó esztendeiben folytatott a Szentszék és Kelet-Európa kommunista rezsimjeinek kapcsolatairól. *Ez lényegében a Szentszék keleti politikája 1945-től 1989-ig.* A könyv szerint ez a korszak három szakaszra osztható. A háború után a szovjet hegemóniába eső közép- és kelet-európai országokban közel 20 éven át püspökök – közöttük *Stepinac, Mindszenty* és *Beran* bíborosok, továbbá papok és hívek bebörtönözése, szemináriumok és katolikus iskolák bezárása, szerzetesrendek feloszlatása, az ifjúság ateista nevelése, és szisztematikus diszkriminálása jellemezte a népi demokrácia igazi arculatát. Ezt az időszakot Casaroli bíboros *abominatio desolationis,* vagyis a vigasztalanság borzalma névvel jellemzi. Ebből csak a hatvanas évek eleje hozott változást a nemzetközi politikai helyzet megváltozásával, XXIII. János pápaságával és a vatikáni zsinat új szellemével, melyek együttesen teremtették meg a Szentszék és a kommunista rezsimek közötti óvatos és fokozatos kapcsolatfelvétel lehetőségét.

Erre a második periódusra esik Casaroli bíboros diplomáciai szolgálata és az arra reflektáló visszaemlékezése is. *Roncalli pápa*, megbízására a bécsi *König bíboros* támogatásával kezdte meg a Szentszék tapasztalt diplomatája a tárgyalásokat Budapesten és Prágában, melyeket aztán 25 éven át folytatott megannyi nehézség közepette. Ennek az időszaknak nagy teret szentel a szerző. Bemutatja Mindszenty bíboros alakját aki az egyház és a magyar nép tragédiáját testesítette meg, Beran prágai bíborosnak a nácizmussal és a bolsevizmussal szembeni kettős szembenállását, és *Wyszynski* bíboros helytállását, aki a lengyel nemzet vallási és kulturális hagyományait lábbal tipró kommunista rendszerrel szemben képviselte az ellenállást.

Casaroli bíboros e három nagy vértanú főpap mellett bemutatja a korszak valamennyi pápáját, XXIII. Jánost, VI. Pált és II. János Pált. Különös módon elemzi a könyv VI. Pál szándékát, aki Isten nevében erkölcsi kötelességének tartotta, hogy segítségére siessen azoknak, akik csak szenvedésükkel beszéltek. A „Ostpolitik”-nak ebben a fáradságos korszakában zajlott a „Mindszenty ügy”, melynek legfájóbb eseménye, amikor VI. Pál pápa a világ megdöbbenésére az esztergomi érseki széket megüresedettnek nyilvánította. Mindszenty ezt a maga részéről nem vette tudomásul, magát *haláláig* Magyarország hercegprímásának tekintette. Mindettől eltekintve, VI. Pál politikája sikeresnek mondható, különösen a Helsinki-konferencián ért el eredményt s a Szentszék kérésére a végső fogalmazásba belevették a vallásszabadság kifejezett elismeréséről szóló nyilatkozatot, amely dokumentumot a kelet-európai kommunista országok képviselői is aláírták. Casaroli – hangsúlyozta Silvestrini bíboros – mindig a *lehetséges, elérhető dolgokra törekedett*. Keleti politikájának alapvető szempontja éppen abban állt, hogy biztosítsa a Szentszékkel való kapcsolattartás lehetőségét, a hívők számára a lelkipásztori ellátását, vagyis a feszült helyzetben a helyi egyházak számára a túlélés lehetőségét megteremteni.

A sajtóbemutatón *Mihail Gorbacsov* felidézte személyes találkozásait Casaroli bíborossal, külön is az 1988-évit, amikor Casaroli a pápa személyes üzenetét vitte a szovjet elnöknek s „akkor a változások egész sora vette kezdetét” – mondotta Gorbacsov. A volt olasz külügyminiszter, *Lamberto Dini* azt a politikai panorámát vázolta fel, amelybe Casaroli életműve illeszkedett, míg *Románo Prodi*, az Európa Bizottság elnöke a kardinálisnak az Európa házat építő szerepét hangsúlyozta. *VR/MK*

Őszi felhők

Nem öröm, hogy újra látlak.
Mért vagy oly bús, mért oly sápadt?
Hulló könnyed mit jelenthet?
Mi baja van a szívednek?

Kikeletről szőtted álmod
S bennem csak az őszt találod;
Körülötted csüggedt lombok -
Nem lehetsz itt soha boldog!

Egy-egy szép nap hiteget még,
De a nyár, a nyár csak emlék.
Játszik itt-ott egy-egy sugár,
De virágot nem fakaszt már.

Alig nézel kissé széjjel:
Jön a hideg őszi éjjel.
Vészjóslóan megy le a nap
S lelkünk sugár nélkül marad.

Ránk borul a gyász, a kétség,
Leszakad ránk a sötétség.
Szélvész zúg a tarlott tájon
S hetekig zúg egyfolytában...

Endrődi Sándor (1850-1920)

SZILÁRDFY ZOLTÁN: Budapest

A KETTŐS KERESZT

Kultusz és szimbólum Kelet és Nyugat között

Befejező rész

A különböző típusú keresztek között a *crux gemina a pátriárkák*, majd az érsekek jelvényévé vált, nyilván abból a megfontolásból, mivel a szent kereszt hiteles ereklyéit a legtekintélyesebb pátriárkai székhelyen: Jeruzsálemben, Rómában és Konstantinápolyban őrizték.

A Tridentinum következtében a katolikus restauráció során ismét föllendült az ereklyetisztelet, elsősorban a passio *dominikális relikviáinak*, főként a keresztfának, illetve az I.N.R.I. feliratnak a tisztelete, mely különösen a magánáhítat vonalán nyilvánul meg.

A tridenti zsinatot pestisjárvány zavarta meg, amikor is az üléseket Bolognában kényszerültek folytatni. A zsinati atyák közül Leonardus antióchiai pátriárka döghalál elleni orvosságként ajánlotta a jobb kezén viselt arany karperecre írt un. *Zakariás-áldást*, melynek kezdőbetűit kettős keresztre vésve mint a pestisjárvány leghatásosabb prophilakteriumát alkalmazták.

A kettős kereszt újkori népszerűségének kiváltója az 1620. november tizedikei fehérhegyi csata volt, amikor az európai egyesült katolikus seregek győzelmet arattak a cseh protestantizmus fölött. Ekkor a hadba vonult katonák, éppen a járvány elkerülése végett, előszeretettel viseltek Zakariás-áldással ellátott kettős keresztet, melyet az elesettek nyakán is megtaláltak. Talán éppen a spanyol katonáktól terjedt el az a kereszttípus, melynek eredetét a *murciai Caravaca* legendás ereklyéjében találjuk, melyet a 13. századtól kezdve egy kettős kereszt alakú drága ékszerben őriztek egészen 1934-ig, amikor e nagyra becsült kegytárgy a spanyol polgárháború áldozatává lett. Ezt a keresztet, mely a pestissel kapcsolatos szakrális emlékeken gyakran előfordul, *spanyol keresztnek* nevezték.

A megújult katolicizmus győzelmének emlékére a barokk évszázadokban a templomok tornyán szívesen alkalmazták a kettős keresztet egész Közép-Európában, s mindazon országokban, amelyek katonái a Prága melletti győzelemben részt vettek. Ugyanekkor föllendült a *scheyerni kereszt* kultusza is, a wiblingi és donauwörthi ereszte-reklyékkel együtt, melyeket szintén kettős kereszt formájú aïpszanothéjában (többféle ereklyét tartó ereklyetartó) őriztek. Ilyen kultusztörténeti körülmények motiválták külföldön a crux gemina szinte ornamentummá vált alkalmazását, de hazánkban a kettős kereszt emblémája mindig *nemzeti jelleget* tartalmazott a magyar katolicizmus jelképeként.

A barokk kori privát devóció számos példája közül idézek néhányat az I.N.R.I. kultusz virágzására vonatkozólag. *Kiss István* kecskeméti franciskánus barát jegyezte föl Jeruzsálemi utazásában: „Itt találtatott fel az olajfa tábla, melyre vala a feje fölött a titulus írva: I.N.R.I. Nazaretbéli Jezus Zsidóknak Királlya. És vala zsidóul, görögül és deákul írva. Ez a három nyelv legnemesebb ez világon. Méltó volt illy nyelven irnia az Ur Jésus titulussát. Ugyanezt irjad te is minden reggel homlokodra felkelvén, és akkor is, midőn éjjeli nyugodalomra adod magadat, és akármi némű testi, lelki veszedelembe vagy kisértetekbe vagy: a kegyelmes Isten megvigasztal ha eleven hittel és ájtatos reménységgel cselekszed. Ah, Uram, ezen szent Titulus légyen velem”.

Kiss István ajánlata élő gyakorlatot rögzít. A legnépszerűbb, s még a 20. században is újra és újra kiadott Pongrácz Eszter-féle *Arany korona* c. barokk imádságos könyvben a nap kezdetén ezt kell mondani: „E mai napon homlokomra + vetem a hitnek zászlaját, győzedelemnek jelét; a dicsőség királyának, zsidók királyának, megváltó Uram Jézus Krisztusnak diadalmas titulusát. Názáretbeli Jézus zsidóknak királya: ez a győzedelmes titulus oltalmazzon engem minden gonosztól: szent Isten, szent erős Isten, szent és halhatatlan irgalmas Isten könyörülj én rajtam, és irgalmazz nékem.” Lefekvéskor az esti imában ez hangzott el: „Názáretbéli Jézus, zsidóknak királya! Oltalmazzon engem ez éjjeli nyugodalomban hirtelen haláltól, és minden veszedelemtől”.

Padányi Bíró Márton veszprémi püspök Angyali Társaságnak Szövetsége... című általa alapított Szentháromság Társulat vaskos imakönyvében jegyzi meg: „Zsidóknak Királlya, ezen három nyelveken, az ő Keresztfájára, ugy-mint Görögül, Zsidóul és Deákul irattattak volna, halálának érdemivel megszentelte ezen nyelveket”.

Az országalma liliomos zománccímerrel (XIV. század első fele).
Budai várpalota

Talán éppen az imént említett „Nyelvek megszentelése” mint a kereszt titulus mágikus erejének hite indította *Somogyi Elek* szegedi minorität Idvességes mulatság...című, ma már alig ismert, több mint két évszázada megjelent könyvében: „EPITAPHIUM TISSIMI CHRISTI” címen az I.N.R.I. felirat latin nyelvű szójátékát, mely deák műveltségű kortársaiból bizonyára elismerést váltott ki sziporkázó szellemessége miatt.

Tehát a legkülönbözőbb műfajokban, a gyűjteményekben található barokk aprónyomtatványoktól kezdve a *pozsonyi* orsolyiták által készített *miniatűr gobelinen* és a *Rácalmásról* származó 18. századi pacifikálén át a csíksomlyói Szent-Antal-kápolna homlokzatára helyezett három tulipánba kivirázott, stilizált kettős kereszt reliefig jelen van a crux gemina ábrázolásaiban rejtve az az ősi tituluskultusz, mely a magyar középkorban még teljesen magától értetődött. Mivel Keleten és Nyugaton egyaránt ismert, s immár több mint évezredes szimbólumról van szó, ezért kultusztörténeti értelmezésével próbáltam megközelíteni a magyar címer heraldikai fő motívumát, megvilágítva annak a népi devócióban évszázadokig regisztrálható összefüggéseit.

Fontosabb irodalom a szerző munkáin kívül

BERTÉNYI Iván: *Kis magyar címertan.* Bp., 1983
HEIGL László: *Ecce Lignum Crucis. Krisztus keresztje és a kínszenvedés ereklyéi.* Budapest, 1932
KOVÁCS Éva: *Signum Crucis-Lignum Crucis (A régi magyar címer kettős keresztjének ábrázolásairól), 1984*
Ornamenta Ecclesiae Kunst und Künstler der Romanik in Köln. Köln, 1985
PONGRÁCZ Ester: *Igaz isteni szeretetnek harmatjából nevelkedett drágakövekkel kirakott Arany korona...* ,Pest, 1861
SOMOGYI Elek : *Idvességes mulatság... Pest, 1792*
SZÉKELY György: *Das Doppelkreuz auf ungarischen kirchtürmern.* 1969 ■

A Kassa melletti Szepsi ünnepe

Június 11-én Szepsiben *Erdő Péter* püspök, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora felszentelte a Szlovákiában elsőként felállított *Via Lucis*, a *Keresztény reménység* 14 állomását. A templomkertben felállított stációk művészi képeit *Szabó Ottó* akadémiai festőművész készítette. Az ünnepségen jelen volt az esperesi kerület papsága, *Bartal Károly* jászóvári apát, *Gábor Lajos* református esperes, *Bugár Béla*, a Szlovák parlament alelnöke, *Ferkó Barnabás* és *Köteles László* országgyűlési képviselők, és más közéleti személyek.

Ugyancsak Szepsiben, június 25-én a Keresztény Értelmiségiek Klubjában *P. Szőke János* szalézi atya tartott előadást a Kárpát-medence XX. századi nagyjai címmel. Másnap Szepesváralján a szenttéavatási perekről beszélt *Frantisek Tondra* szepesi megyéspüspök meghívására. *MK*

A müncheni Magyar Caritas Szolgálat munkájáról

A Müncheni Magyar Katolikus Misszió házában tartotta éves közgyűlését a Magyar Caritas Szolgálat egyesület. *Dr. Cserháti Ferenc* plébános, az egyesület elnöke részletesen beszámolt az 1999 évi munkáról.

A müncheni és környéki magyarságtól az elmúlt év folyamán befolyt adományok összege 18.482,13 DM volt, a misszión jótékony célú rendezvényekből 2.308,50 DM összeget is a Caritas céljaira fordítottunk.

Az adományokból rászoruló honfitársaink egyéni és családi segélyek formájában 84 esetben összesen 8.142,45 DM támogatásban részesültek, karácsonyi segélyt különösen rászoruló családoknak 43 esetben tudtunk nyújtani 5.500,–DM összegben.

20 magyarországi Caritas Egyesület és néhány plébánia összesen 26.960 DM segélyben részesült, a határon túli magyar közösségek képviselői részére Erdélyben, Kárpátalján, a Felvidéken és a Vajdaságban 7.506,66 DM összeget továbbítottunk. Így az 1999 évben segélyezésre 50.749,11 DM összeget fordítottunk.

Az egyesület ebben az évben is köszönettel veszi az adományokat és változatlanul folytatja segélyezési tevékenységét.

UNGAR. CARITAS DIENST E.V.
POSTBANK MÜNCHEN,
KTO.-NR.: 3426800,
BLZ: 700 100 80

Dr. Takáts Endre, elnök

Katolikus templomszentelés Svédországban

Tamás József csíkszeredai segédpüspök május végén a svédországi Ljungbyban katolikus templomot szentelt fel. Svédországban köztudomásúlag a bevándorlók többsége alkotja a katolikusok csoportját, közöttük a magyar hívek száma a legjelentősebb. Az újonnan felszentelt templom épületét korábban az evangélikusoktól vásárolta meg a katolikus egyházmegye. *Tamás József* a svédországi katolikus püspök meghívásának eleget téve vett részt a május 27-én tartott templomszentelésen és magyarul szólt a jelenlévőkhöz. *MK*

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A félelem-zarándoklat

Mint visszhang, Trianon bennünk Keresztnek hangzik föl. Érzelemteli, félelmetes e két szó, mely eggyé csendül. Még olyanok is, akik otthonukban viselni ‘merik’ a kereszt jelét, már társaságban ‘félik’ azt. Miért?! Miért félnénk embertársainktól? Keresztény országokban? Megemlékezni, beszélni Trianonról egy olyan világban, amely még büszke is erre, miért félnénk?!

Egy hete (június 4-én) 8 személy elzarándokolt *tiszteletét kifejezni* a Magyarság keresztjénél, Trianonnál. Ezt az órára pontos 80. évfordulóra. Csak egy fél órányi (1/2 6 felé) késéssel érkeztek meg a kis-Trianon (a tradíció általi hely) palotához. Olyan 100 m-re lehettek, amikor a legfiatalabb az 5 férfi közül a rendőrkocsira, amely a palota kertjének kapuja előtt áll, megjegyzi: *Ezek mi miattunk vannak itt. Ne légy már bolond!* –mondja rá egy másik. Nem volt az.

A palota ajtaja bezárult (több, mint fél órával a hivatalos idő előtt). Tíz perc múlva a karhatalom: egy pár lovasrendőr (csendőr), három rendőr ugyanannyi autóval és 3 civil közeg, végre túlsúlyban, számfölénybe került ez agresszorok ellenében. Az egyik civil, valószínűen az őrség főnöke, elpanaszolja egyik bámészkodónak: „*C´est tous les ans comme ça, à la mê me date! Ils viennent nous molester en déposant un e gerbe de fleurs. Et nous ne pouvons rien faire contre cela!*” Magyarul: Ez minden évben így van! Egy virágszálat lehelyezve molesztálnak minket. És mi semmit sem tudunk ez ellen tenni!

A zarándokok meglepődve látják: a *másik* oldal (jobban) fél.

Amikor a Szent Lélek *átjárta* az apostolokat, náluk a félelem megszűnt. Az *Ige* felszabadult és leleplezte a félelmet. Ez a másik oldalon volt (nem ott is, hanem csak ott! – így valószínűleg már annak előtte is!). „*Ez ember vérével piszkoltok be minket!*” – (kb) mondták az apostoloknak a szívtelen izraeli vének.

Igen. A félelem nem illúzió. Valóban reális, létezik. De ha Krisztust valljuk, a félelem nem a mi oldalunkon van.

Párizs, jún.11. Pünkösd **Egy zarándok**

Hirdetések

(*folytatás a 8. oldalról*)

Erdélyi teológiai hallgató keres olcsó szállást vagy lakást Münchenben. Telefon: (CH)0043/699/11070061

Arany ősz a Balatonnál

A szálloda **Siófok** központjában, mégis csendes természeti környezetben található, közvetlenül a vízparton. Kétágyas, pótágyazható (családok részére egybenyitható), zuhanyozós/WC-s, erkélyes szobák állnak a vendégek rendelkezésére telefonnal, rádióval, hűtőszekrénnyel. A zárt park, a homokos – fokozatosan mélyülő – partszakasz ideális körülményeket biztosít a kikapcsolódáshoz, pihenéshez a kisgyermekes családok részére is.

Az árak:

Szeptember 16-ig 35,- DM/fő/nap reggelivel
csoportoknak 30,- DM/fő/nap reggelivel
1 hét félpanz. 238,- DM/fő
Szept.16-okt.08-ig 24,-DM/fő/nap reggelivel
csoportoknak 20,- DM/fő/nap reggelivel
1 hét félpanz. 182,- DM/fő
Szobafoglalás:

Azúr Utazási Iroda, H-86 Siófok, Vitorlás u.11.

Telefon/fax: 0036/84/312-652

Több éve Németországban dolgozó, 46 éves, józan életvitelű, faipari mérnök szegedről – komoly szándékkal – megismerne magára, környezetére igényes hölggyel. Levelet a szerkesztőségbe **„Würzburg”** jeligére kérem.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG nem felel!

Gyermek szeretet

Amikor világra jött, a te kicsiny gyermeked,
e gyermeket Isten adta, ajándékba teneked.
Szálljon a te hálaimád, fel a magas égbe,
és kérd az Istent, hogy járjon közbe a gyermek életébe.

Legyen e kis gyermeked, a te szemed fénye,
és legyen a családodnak, legdrágább éke.
Szorgalmasan viseld gondját, a kis gyermekednek,
Mert ez az alapfoka a gyermek szeretetnek.

Ha a munkából megérkeztél, csókold, öleld őtet,
a gyermekek szeretik, a jó barát szülőket.
Kérdezd meg a gyermekedet, hogy van-e problémája,
vagy pedig, hogy van e néki egy kis kívánsága.

És amikor szükség van rá, segítsed a gyermeked,
így neked is szebbé válik a családi életed.
Tanítsad meg a gyermeked minden szépre, jóra,
Így ő mindig hallgatni fog a szülői szóra.

Tanietsad meg őtet imádkozni, és a jó erkölcsre,
így ha felnő, ő soha nem fog elpártolni tőle.
Adjál neki jutalmat is, ha hallgat a jó szóra,
ez serkenteni fogja őtet, a további jóra.

Sosem legyél a gyermekedhez, kegyetlen vagy durva,
mert a gyermek nevelésnek, ez nem a helyes útja.
A szent Írás szava szerint neveljed a gyermeked,
így az Isten majd megáldja, a családi életed.

1998. szeptember 27.

Fábián Tibor (Chicago)

Személyes horoszkópját
tudományosan kidolgozva, de érthető nyelven fogalmazva, (csak a születési hely, születésnap és a szülés pontos időpontja szükséges) elkészíti Magyar Gézáné, H-9023 Győr, Ifjúság-krt. 34. X. e. 59.a., Magyarország.
Telefon: 0036-96-410-076
Díj: 300,00 DM személyenként.

ÚJONNAN MEGJELENT MAGYAR DALOK!

Adi Pop: **„VÉRZŐ HAZÁDBÓL”** címmel, 56-os magyarok számára készült **CD**, minden idegenben élő magyarnak csodálatos élmény. Meghallgatása során a hallgatóban felevelenedik a forradalom, az azt követő menekülés, az új haza, a honvágy. És az eredmény a mai napig, „Mindegy, hogy mire vitted- és hová haladtál, a végén mégis csak magyar maradtál”. Biztos vagyok benne, hogy ezek a valóságból merített szívhez szóló, mély érzelmekkel telített dalok, mint **„A FORRADALMÁR HALÁLA”**, a**„VÉRZŐ HAZÁBÓL”** vagy **„A JÖVŐ GYERMEKE”** egy jó magyar szeméből kicsalja még a könnyet is. **20,– DM** borítékban, azonnal küldjük a CD-t.

UNGARÓBLUES MUSIK VERLAG:
Éva Jággi, Friedberg Str. 8,
CH-3380 WANGEN an der AARE

Köszönjük, ha megújítja előfizetését!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

		DM
Szürkebarát		*7,80*
Tokaji Hárslevelű		*8,60*
Chardonnay		*6,90*
Villányi Rosé, Kékoportó		*8,80*
Villányi Kékfrankos		*10,50*
Hajosi Cabernet		*15,50*
Villányi Couvee		*18,50*
Egri Bikavér		*8,60*
Tokaji Szamorodni		*12,50*
Tokaji Asszú 3 puttonyos		*20,—*
Tokaji Asszú 4 puttonyos		*23,—*
Unikum		*29,—*
Cseresznyepálinka	*1 liter*	*31,—*
Barackpálinka	*1 liter*	*31,—*
Tarhonya, kocka, cérnatészta	*1 kg*	*7,—*
Májas-, véres hurka, disznósajt		*15,—*
Tokaszalonna		*15,—*
Házi kolbász		*17,—*
Száraz kolbász	*1 kg*	*25,—*

HIRDETÉSEK

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panziónkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvagy Budapestre. München: (D) Telefon/Fax: 089/69 99 85 ,089/67 05 618 v. 0172/84 25 288.

Két 35 éves férfi víz-gáz-központifűtés szerelést vállal Németországban.
Telefon: (H) 00 36/76 410-746 este (20 óra).

Budapesten, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Tel.: (D) 0049/89/937-888.

Európaiak, tengerentúliak társközvetítése: H-1074 Budapest, Csengery u. 23. Telefon/Fax: (H) 0036-1-341 59 55.

Két budapesti testvér, elhelyezkedne házvezetőnek idős hölgy, úr vagy házaspárhoz, többéves gyakorlat van. Tel: 0036/1/332-3205 este.

Szombathelyen, Bük-Sárvár Gyógyfürdők szomszédságában, a balatoni út vonalában –kedvező áron – családi ház különbejáratu részben szállást bíztosítok e tájra látogatók részére. Telefon: (H) 0036-94-325 933.

Idős házaspárnál vagy egyedülállónál házvezetői állást vállal 44 éves, független, melegszívű hölgy. Telefon: (H) 0036/209-151-512.

Eladó a Hungáriaring-től 15 km-re, egy 215 nm-es egyszintes ház öt szoba, két konyha, két fürdőszoba, garázs, pince és vegyes tüzelésű kazán, parkosított udvar) 720 nm-es telekkel. Irányár: 175.000 DM. Telefon: (H) 0036-28-403 586 este 20 óra után.

Balatoni nyaraló nyugodt környezetben, szép nagy ház kerttel, kiadó!
Érdeklődni: telefon: 00 49/ 89-15 7 6 872

Szt.-Gotthardon központi fekvésű családi ház (központi fűtéses) 500 nm kerttel, szőlőlugassal eladó. Irányár: 50,000 DM.

PIROSKA ÉTTEREM kitűnő ételekkel és kiszolgálással várja vendégeit. 87724 Ottobeuren, Ulrichstr. 9. Telefon: 08332/936433.

Budapesttől kb. 50 km-re délre, termálfürdő közelében, 6090 Kunszentmiklóson, Bocskai u. 42. – családi ház, ca.100 nm teljesen alápincézve, 3 szoba összkomfort, gáz-központifűtéssel vagy fa és szén-fűtéssel is, melléképület két garázssal és műhely nagy telken eladó! Telefon: (D) 0049/89/311 7880

Budapesti, 43 éves, szakápolónő, magyar családnál beteget ápolna ill. besegítenék a házimunkába. Haskó Istvánné, Bp. XIV. Kr. Fűrész u. 111/a.2 aj.1147. Telefon: Handy (H) 0036-22-34-209.

98 nm-es,3,5 szobás, nagy balkonos, riasztó, – parabola – automata szúnyogháló, egyedi vízlágyító, gáz, telefon, automatikus garázsajtó, teljesen felújított társas ház eladó pihenőkerttel, padlással. Ára 95,- ezer DM. Telefon: (D) 0696/471 6381 (csak magyarul).

Budapesten, XIII. krt.-ben 10 éves, 130 nm-es családi ház (nagy kerttel és garázzsal, riasztóberendezéssel) eladó. Érdeklődni: (D) 07161/815 640 vagy (H) 0036/1/29 39 450 szám alatt.

Különböző nagyságú, KALOCSAI-mintájú csipketerítők (Richelieu) és vászon asztalterítők eladók. Telefon: München (089/672 651.

Eladó, 1.100 nm közművesített építőterület Balaton Almádi közelében. Ár: tárgyalás alapján. Érdeklődni: Telefon: (D) 030 745 7393

Budapesten, Hűvösvölgyön 5 szobás, kertes, családi ház 2 garázzsal hosszú távra igényeseknek kiadó. Telefon: (H) 0036-1-2092782 (Kovácsné).

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Zarándoklatok Magyarországról
autobusszal. Lourdes, Fatima, Siracusa, Nápoly, Rotondó, Róma, Csíksomlyó...
Kérjen részletes programot:
Telefon (H) 0036/46/34-44-54

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

ANGLIA
London: Rev. Mgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8Le,
Telefon: 0044/81/992 20 54

AUSZTRIA
Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon: 0043/1/526 49 72**

Pázmánium, Rector Veres Árpád, Szentmise: minden Szombat este 18.00,A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317-36-56,**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB,
Telefon: 0043/ 33/527 108

Grác: Szentmise minden vasárnap d.e. 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kircheben, Schönau Gürtel 41, Ugri Mihály gondnok, **Tel.:0043/316/68 35 08;**

Linz: Misézőhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str.6., A-4020 Linz, **Tel.:0043/732/342-568**

BELGIUM
Brüssel: Ft. Gödölle Márton, Mission Catholique Hongroise, rue de´l Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles/XL/
Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, **Telefon: 0032/ 4/22 33 910**

DÁNIA: P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Stenosgade 4, DK-1616 Köbenhavn,
Telefon: 0045/31/2185 88

FRANCIAORSZÁG
Párizs: P. Dr .Ruzsik Vilmos CM, Ft. Molnár Ottó, szentmise minden vasárnap 11-kor Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS,
Telefon.: 0033/1/42086170

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon,
Telefon: 0033/7/850 16 36

NORVÉGIA: P. Teres Gusztáv SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo, **Tel./fax.: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG
Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma,
Telefon: 0039/06/684-261

SVÁJC
Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm Katholische Ungarn-Mission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/362 33 03**
Bern: Ft.P. Cserháti Ferenc Kálmán OFM, Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, **Telefon: 0041/31/381 61 42**

Genf: Ft. Mátyás Imre, Minden hó 1. és 3-ik vasárnapján, **Telefon: 00 41/21/64.78 678**

Lausanne: Ft. Mátyás Imre, Szentmise minden hó 2.ll.4-ik vasárnap. **Tel.: 00 41/21/6478 678**

Fribourg: Ft. P. Dr.Mehrle Tamás OP, főlelkész, Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30, az **Orsolyiták** templomában, (rue de Lausanne).Tel.: 0041/26/32 26 097.

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ VIDEOKAZETTÁK:
(Dr. Szabó József összeállításából)

	DM
Márton, Krisztus Katonája: Szent Márton püspök élete. 30 perc, VHS-PAL	25,—
Apor Vilmos élete: 30 perces film, megjelent Apor Vilmos boldoggáavatása alkalmából magyarul, VHS-PAL	25,—
Teréz – egy közülünk: 35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évfordulója. VHS-PAL	25,—
Árpádházi Szent Erzsébet élete magyarul vagy németül,40 perces film, VHS-PAL	25,—
Lourdes: 50 perces film VHS-PAL	30,—
Lourdes-i csodák és gyógyulások: Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal; 90 perc, VHS-PAL	30,—
KAZETTÁK:	
Lourdes és az evangélium, vígasztalások. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc .	10,—
Lourdes-i üzenet – elmélkedések dr. Szabó József összeállítása	10,—
KÖNYV:	
Lourdes-Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel)	25,—

Megrendelhető:
Ungarische Katholische Delegatur
Redaktion Életünk
Landwehrstr. 66, D-80336 München

É L E T Ü N K
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.
*
Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 45,—
ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”.
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Református istentisztelet Münchenben a hó. minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

	DM
Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű)	**7,—**
Jelige portával	**7,—**
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	**10,—**
nagybetűs (kétsoros) sor	**20,—**
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	**10 % kedvezmény**
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	**20 % kedvezmény**
Egy évi hirdetés esetén	**25 % kedvezmény.**

Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !

Az ÉLETüNK előfizethető Münchenben a kiadónál! Előfizetési ár egy évre **45,- US $** (díj 30,-US $ + portó 15,- US $). Kérjük szíveskedjenek a fenti címre küldeni a csekket. **A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.**

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenciós testimónium a kiadóhivatal címére.

Kérjük, a befizetésnél NEVÉT feltüntetni sziveskedjék, különben a kontón csak az összeg jelenik meg.